

КОВИД-19 ВО МАКЕДОНИЈА

ЕДНА ГОДИНА СТРАВОВИ, ОЧЕКУВАЊА

И ЖЕЛБИ ЗА ВРАЌАЊЕ ВО 'НОРМАЛА'

365

Издавач

Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС)

За издавачот

Александар Кржаловски, директор на МЦМС

Истражувач/автор

Гонце Јаковлеска
Фанија Ивановска
Валентина Величковска.

Април, 2021

Контакт:

МЦМС - адреса: ул. „Никола Парапунов“ бр. 41а; пошт. фах 55, 1060 Скопје;
Тел.: +389/2/3065-381; Факс: +389/2/3065-298; е-пошта: mcms@mcms.mk;
Веб-страница: www.mcms.mk
Scribd: <http://www.scribd.com/people/documents/2996697>
SlideShare: http://www.slideshare.net/mcms_mk
Facebook: <http://www.facebook.com/mcms.mk>
Twitter: http://twitter.com/mcms_mk

Мислењата што се изразени во овој извештај им припаѓаат на авторите и не мора да ги одразуваат и ставовите на МЦМС.

Сите права се задржани, репродуцирањето, копирањето, трансмисијата или преводот на кој било дел од оваа публикација може да се изврши единствено под следните услови: со претходна дозвола на издавачите, заради цитирање во анализа на книгата и под услови изложени во продолжение.

Авторското право на оваа публикација е заштитено, но публикацијата може да се репродуцира на кој било начин и без наплата за едукативни намени. За копирањето во други услови, за употреба во други публикации или за превод/адаптација, треба да се добие дозвола од издавачите.

КОВИД -19 – ЕДНА ГОДИНА СТРАВОВИ, ОЧЕКУВАЊА И ЖЕЛБИ ЗА ВРАЌАЊЕ ВО „НОРМАЛА“

- ставови на јавноста -

СОДРЖИНА

1. Вовед.....	4
1.1. Методологија и пристап.....	4
1.2. Обработка и прикажување на резултатите	4
1.3. Ограничување на истражувањето	4
2. Клучни наоди од истражувањето.....	5
3. Перцепција за закана.....	8
4. Јавно здравје	20
5. Влијанието на Ковид-19 врз економијата	34
6. Образование	39
7. Психолошки ефекти	40
8. Медиуми.....	43
9. ПРИЛОГ 1. ПРАШАЛНИК	46
10. ПРИЛОГ 2. СТРУКТУРА НА ПРИМЕРОКОТ	48
11. ПРОФИЛ НА ИЗДАВАЧОТ.....	49

1. ВОВЕД

Во овој извештај се презентирани и анализирани ставовите на граѓаните за моменталната состојба во светот и регионот во однос на корона вирус (SARS-CoV-2), предизвиквач на болеста – Ковид-19, добиени преку испитувањето на јавното мислење во периодот 12 до 17 март 2021 година.

Извештајот е составен од вовед, вклучувајќи и методологија, клучни наоди од истражувањето и наоди во однос на разни аспекти на состојбата со Ковид-19 кризата.

1.1. Методологија и пристап

Анкетирањето на граѓаните е направено преку телефонска анкета, на повеќеслоен стратификуван примерок од 1003 испитаници постари од 18 години, национално репрезентативен според пол, возраст, етничка припадност, регион и место на живеење. Анкетирањето е правено на македонски и на албански јазик. Сите резултати се подложни на статистичка грешка од $\pm 3,0\%$ со прифатливо ниво на доверба од 95%. Анкетата ја спроведе агенцијата М-Прспект.

1.2. Обработка и прикажување на резултатите

Собраните податоци се обработени со честота и пропорција на одговорите. Резултатите се прикажани во графикони на ниво на целиот примерок. Освен со графикони, дел од податоците се прикажани и во табели, особено за значајните демографски фактори. Прашалникот е даден во прилог.

Во извештајот, незначително малцинство се употребува за одговори помалку од 10% од примерокот, мало малцинство за 11% до 30%, малцинство за 30% до 50%, мнозинство за 51% до 70% и големо мнозинство за повеќе од 70%.

Во извештајот не се коментирани социо-демографските анализи за помалубројните етнички заедници. Во табелите и графиконите, со термините етнички Македонци, етнички Албанци итн. е означена етничката припадност на испитаниците.

При обработката се земени предвид и резултатите за „не знам“ и „без одговор“. Но, во одредени табели и графикони, за поедноставно прикажување на резултатите, не се прикажани овие резултати, поради што збирот на сите одговори не е секаде 100%.

1.3. Ограничување на истражувањето

Примерокот за истражувањето е стандарден, но се базира на податоци од пописот од 2002 година, кои можеби се застарени и не ја одразуваат целосно реалната ситуација на теренот, иако се модифицирани според периодичната процена на ДЗС од 2018 година.

Дополнително, анкетирањето е правено само на територијата на Македонија и не ги вклучува граѓаните кои имаат право на глас, но живеат или во периодот на анкетирањето престојувале во странство.

2. КЛУЧНИ НАОДИ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО

Постои голема загриженост кај граѓаните (74,6%) од моменталната состојба предизвикана од Ковид-19. Демографски гледано, етничките Македонци (79,9%) и припадниците на другите заедници (74,2%) се позагрижени од етничките Албанци (59,8%). Регионално гледано, жителите на Пелагонија се најзагрижени (85,5%) за кризната состојба.

Мнозинството граѓани се песимисти за последиците од кризата од Ковид-19. Вкупно 63,5% сметаат дека најлошото допрва доаѓа. Жените се попесимистични од мажите, 68,9% од нив сметаат дека најлошото допрва ќе дојде за разлика од 58,2% од мажите. Етничките Македонци (71,2%) се попесимистични од етничките Албанци (43,0%). И возраста на испитаниците влијае на одговорите, повозрасните се попесимистични.

Најголем број од испитаниците (43,6%) сметаат дека кризата од пандемијата воопшто не е под контрола. Оние кои сметаат дека е под контрола се 5,0% од испитаниците. Мнозинство од етничките Македонци (51,0%) смета дека кризата воопшто не е под контрола за разлика од двојно помалиот број етнички Албанци или 25,3% и околу една третина од припадниците на другите заедници (34,8%).

Мнозинството испитаници (72,0%) сметаат дека корона вирусот е намерно или случајно излезен од лабораторија. Во однос на истражувањето од мај 2020 година, се намалил бројот на оние кои сметаат дека вирусот не постои (од 10,3% на 3,3%) и оние кои сметаат дека неговото појавување е поврзано со воспоставувањето на 5Г мрежите (4,9% на 2,7%). Значајно е намален бројот на оние кои одговориле дека не знаат од 22,6% на 2,0%.

Големо мнозинство (70,7%) од испитаниците лично познаваат некој кој бил во болница или починал од Ковид-19. Околу осум од десет етнички Македонци (80,8%) познаваат лично некој кој бил во болница или починал од Ковид-19. Кај другите етнички заедници тој процент е 71,2%, а најнизок е кај етничките Албанци од кои 42,6% одговориле на прашањето со „да“.

Вкупно 20,1% од испитаниците биле заразени со корона вирусот во изминатава година. Ова значи дека секој петти граѓанин бил заразен со корона вирусот што е повисока бројка од официјалната статистика на заразени граѓани.

Големо мнозинство од 75,1% се загрижени дека тие лично ќе се заразат со корона вирусот. Загриженоста пораснала од претходното истражување во мај 2020 година кога ваква грижа изразиле 60% од испитаниците. Етничките Македонци се позагрижени (82,5%), од припадниците на другите заедниците (75,9%), а особено од етничките Албанци (54,4%).

Мнозинство од граѓаните (66,2%) се загрижени дека може да го шират корона вирусот без да знаат. За разлика од нив, околу една третина воопшто или донекаде не се загрижени за оваа можност. По една година Ковид-19, пораснал процентот на оние кои се загрижени за оваа можност од 49% на сегашните 66,2%.

Околу една третина од граѓаните (34,0%) планираат да им се вратат на пред-пандемските активности по вакцинирањето, откако официјалните лица ќе кажат дека тоа е безбедно. Уште 15% се претпазливи и враќањето кон тнр. нормала го планираат откако ќе бидат вакцинирани повеќето луѓе. Со возраста расте и претпазливоста, па така процентот на оние кои ќе се врата на пред-пандемските активности по вакцинирањето откако официјалните лица ќе кажат дека е безбедно

расте од 22,8% кај младите помеѓу 18 и 29 години до 48,8% кај возрасните над 65 години.

Најголем број граѓани се чувствуваат комфортно при одење во продавница (60,2%) во однос на другите активности. Во сите други активности, мнозинство или големо мнозинство не се чувствуваат комфортно. Особено се нагласени посетите на спортски и културни настани во затворено, каде 81,6% од испитаниците не се чувствуваат комфортно и посетите на забави со многу луѓе каде негативниот одговор го избрале 80,6% од нив.

Речиси **сите испитаници се согласуваат со потребата од носење на заштитана маска во продавници и затворени објекти (94,5%),** додека пак **мнозинство од нив сметаат дека носење на маска е потребно и на отворено (61,6%).** Процентот на етнички Албанци (77,5%) според кои е потребно носење на маска на отворено е повисок од процентот на етнички Македонци (55,5%).

Мнозинство од испитаниците сметаат дека наставата во образованието треба да се спроведува онлајн (70,7%).

Големо мнозинство од испитаниците сметаат дека се потребни ограничувања во угостителските објекти (82,7%). Највозрасните испитаници (над 65 години) во најголема мера сметаат дека има потреба од вакви ограничувања (91,5%).

Големо мнозинство од испитаниците сметаат дека е потребна забрана за свадби и настани во затворен простор (85,1%), но и забрана за свадби и настани на отворено (80,5%). Процентот на етнички Македонци кои сметаат дека има потреба од забрана за организирање на свадби и настани на отворен простор (87,1%) е повисок од етничките Албанци (61,0%). Во однос на настаните и свадбите во затворен простор, 91,7% од етничките Македонци сметаат дека вакви настани треба да се забранети, што е за 25 пп повеќе од етничките Албанци (66,3%).

Вкупно 53,5% изјавиле дека донекаде или воопшто не се согласуваат, додека пак **45,4% од испитаниците целосно или донекаде се согласуваат со тоа дека постојат услови за спроведување на попис во април 2021 година.** Големо мнозинство од етничките Албанци, односно 85,9% целосно и донекаде се согласуваат за постоењето на услови за спроведување на пописот.

Големо мнозинство од испитаниците позитивно ја оцениле работата на матичните доктори (81,0%), а мнозинство од нив позитивно ја оцениле работата на болниците и Ковид центрите (68,5%) и Комисијата за заразни болести (54,9%).

Речиси **половина од испитаниците сметаат дека министерот Филипче добро ја врши својата работа (51,3%),** односно лошо (47,7%). **Мнозинство од испитаниците сметаат дека премиерот, Зоран Заев работи лошо (59,7%),** а една третина сметаат дека работи добро (36,7%). Вкупно 44,6% од етничките Албанци сметаат дека Зоран Заев работи добро, 12 пп повеќе од етничките Македонци кои го делат овој став (32,7%).

Половина од испитаниците одговориле дека целосно и донекаде имаат доверба во новите вакцини (50,4%), а речиси ист е процентот на оние кои одговориле дека **донекаде и целосно немаат доверба во новите вакцини (49,1%).** Етничките Албанци имаат поголема доверба во вакцините (67,5%) во однос на етничките Македонци (44,5%).

Мнозинство од испитаниците (56,4%) одговориле многу веројатно, односно веројатно е дека ќе се вакцинираат. Вкупно 73,1% од етнички Албанци одговориле дека многу веројатно, односно веројатно ќе се вакцинираат, што е за 21 пп повеќе од процентот на етнички Македонци (51,7%).

Големо мнозинство од испитаниците (73,5%) сметаат дека Владата не реагира соодветно и навремено при набавката на вакцините. Симпатизерите на СДСМ имаат поделен став во однос на ова прашање, речиси половина од нив, односно 53,6% сметаат дека владата не реагира соодветно и навремено, а 45,3% сметаат дека владата реагира соодветно и навремено при набавката на доволно вакцини.

Споредено со земјите во регионот, мнозинство од испитаниците (65,0%) сметаат дека нивото за вакцинирање во Македонија е под стандардот. Етничките Македонци се понезадоволни со степенот на вакцинација во државата, па 73,4% одговориле дека нивото на вакцинација е под стандардот во регионот, што е за 30 пп повеќе од етничките Албанци (43,4%).

Според одговорите, **најголем број граѓани се за полуотворена економија.** Меѓу двата екстрема: „да се воведат рестрикции и затворање затоа што здравјето мора да се заштити“ и „економијата треба да остане отворена без никакви рестрикции“, мнозинство од 57,7%, на скала од 1 до 7 најчесто ги одбирале скалилата 3,4 и 5.

Пандемијата не ги загрозила значајно работните места. Вкупно 7,1% останале без работа, додека 44,1% ги задржале своите позиции.

Кај околу две третини од вработените немало намалување на платите.

Средната оценка за економските мерки на Владата е 2,3. Мнозинство од 66,5% ги оцениле мерките со 2 или 3 на скала од 1 до 5.

Првите пет најпогодени сектори од кризата се: сите сектори, угостителството, приватниот сектор, економијата и туризмот

Средната оценка која испитаниците му ја дале на образовниот процес за учебната 2020/2021 година е 2,3. Речиси една четвртина (23,3%) го оцениле образовниот процес со незадоволителен 1, а само 2,7% од нив сметаат дека е одличен.

Мнозинството на испитаници (60,7%) сметаат дека Министерството нема план за новата учебна година за одвивање на наставата со физичко присуство.

Има влошување во односите во семејството во однос на претходната година. Иако мнозинство (58,6%) сметаат дека односите во нивното семејство останале исти, има намалување во однос на претходната година кога овој процент бил 71,0%.

Околу една третина понекогаш или често чувствувале вознемиреност (37,3), страв (35,0%), лутина (34,1%), осаменост (32,7%) или тага (29,0). Овие чувства се поизразени сега, во споредба со претходната година. Исто така, поизразени се кај жените.

Мнозинство од граѓаните (62,0%) сметаат дека не се случиле промени во нивното ментално здравје.

Граѓаните следат новости за пандемијата еднаш или повеќе пати на ден (70,1). Иако висок, овој процент покажува пад за околу 10 процентни поени во следењето на новости во однос на претходната година.

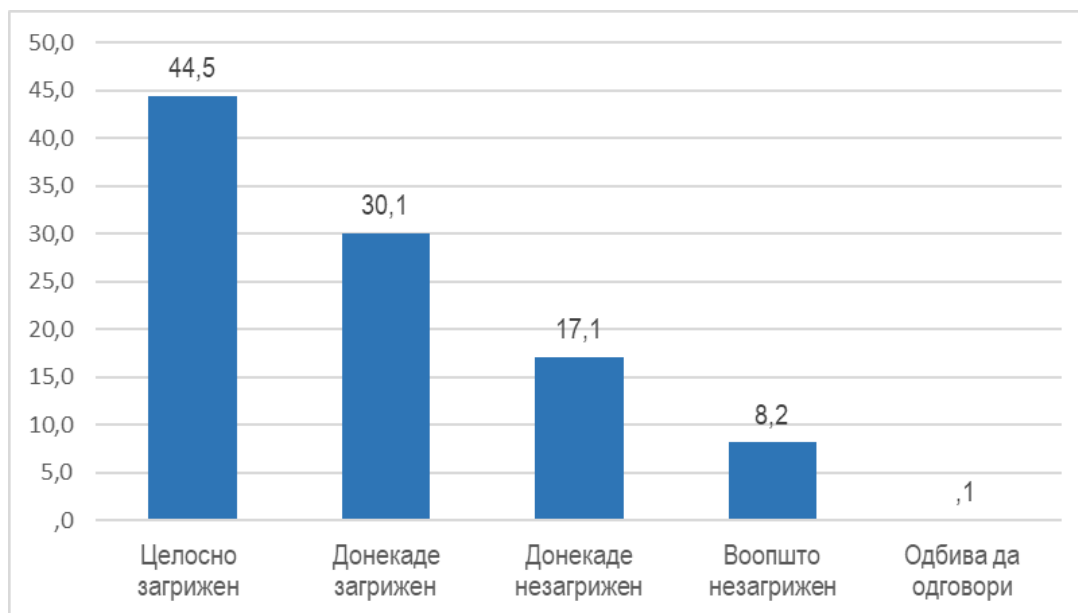
Речиси две третини од испитаниците (64,4%) сметаат дека информациите се конфликтни и не може да изградат јасна слика за вирусот.

3. ПЕРЦЕПЦИЈА ЗА ЗАКАНА

Пандемијата предизвикана од корона вирусот е закана за вообичаениот живот на луѓето, за нивните редовни секојдневни активности без разлика дали се однесуваат на нивниот личен, семеен или професионален живот. Во овој дел се обработени прашањата кои се однесуваат на загриженоста на граѓаните за моменталната криза што ја донесе Ковид-19, за нивните перцепции дали општеството е движи кон излез или најлошото уште не дошло како и за перцепциите дали оваа криза е под контрола или не. Потоа, овде се анализирани и одговорите за потеклото на вирусот како и за нивните лични искуства до него и стравовите од заболување. На крај се анализирани одговорите на прашањата кои се однесуваат на функционирањето во таканаречената „нова нормалност“ и враќањето во на пред-пандемските активности.

Граѓаните беа прашани колку се загрижени кога размислуваат за моменталната состојба во светот и земјата во однос на новиот корона вирус и кризата со Ковид-19. Иако нема мнозински одговор гледано поединечно, ако се гледаат заедно одговорите на оние кои целосно или делумно се загрижени ќе се забележи дека речиси три четвртини од испитаниците (74,6%) се загрижени. Вкупно 25,3% воопшто или донекаде не се загрижени. Споредено со истражувањето¹ на истава тема што МЦМС го правеше минатата, 2020 годи-на, процентот на оние кои целосно или делумно се загрижени е во благ пораст кој изнесува 3,3 процентни поени (пп). Се зголемил процентот на граѓаните кои се целосно загрижени од 28,6% во мај 2020 година на 44,5% во март оваа година, а двојно се намалил процентот на оние кои воопшто не се загрижени од 16,6% во мај 2020 година на 8,2% оваа година.

Графикон 1. Загриженост за моменталната состојба во светот и земјата за кризата Ковид-19 (%)

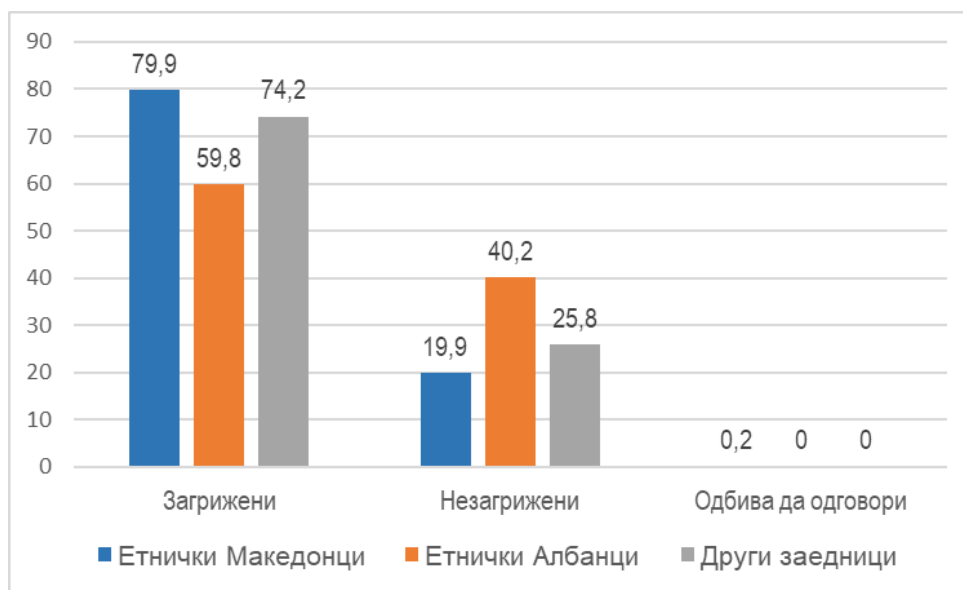

¹ Михаилоvsка Ј., Ивановска Ф., Кржаловски А., (2020) Состојбата со Ковид-19 кризата, МЦМС, достапно на <https://mcms.mk/images/docs/2020/sostojba-so-kovid-19-krizata-2020.pdf> [пристапено на 31.03.2021]

Жените со позагрижени од мажите за состојбата со кризата Ковид-19. Најголема е разликата во одговорот целосно загрижен/а за кој се изјасниле 52,4% од жените и 36,6% од мажите. Кај другите одговори, разликата е под 10 пп. Во однос на претходното истражување² може да се забележи пораст на жените кои целосно се загрижени и тоа од 34,0% во мај 2020 година на 52,4% во март оваа година и на мажите од 23,0% на 36,6%.

Разлика во степенот на загриженост за моменталната состојба со Ковид-19 може да се забележи и во однос на етничката припадност на испитаниците. Според податоците резултатите од анкетата, етничките Македонци и припадниците на другите заедници се позагрижени за моменталната состојба со кризата отколку етничките Албанци. Повеќе од три четвртини (79,9%) од етничките Македонци одговориле дека се целосно или делумно загрижени како и 74,2% од припадниците на другите заедници. Иако е се мнозински одговорите и на етничките Албанци (59,8%) кои се целосно или донекаде загрижени, сепак не е за занемарување разликата од речиси 20 пп. Во однос на истражувањето од претходната година³, може да се забележи благо зголемување на загриженоста кај сите задници.

Графикон 2. Влијанието на етничката припадност на испитаниците врз загриженоста за моменталната состојба во светот и земјата за кризата Ковид-19 (%)

Регионално гледано, најзагрижени се жителите на Пелагонија, односно 85,5% од нив се целосно или делумно загрижени заради состојбата со кризата Ковид-19. Треба да се има предвид дека по Скопскиот регион, каде бројот на заболени од

² IBID

³ IBID

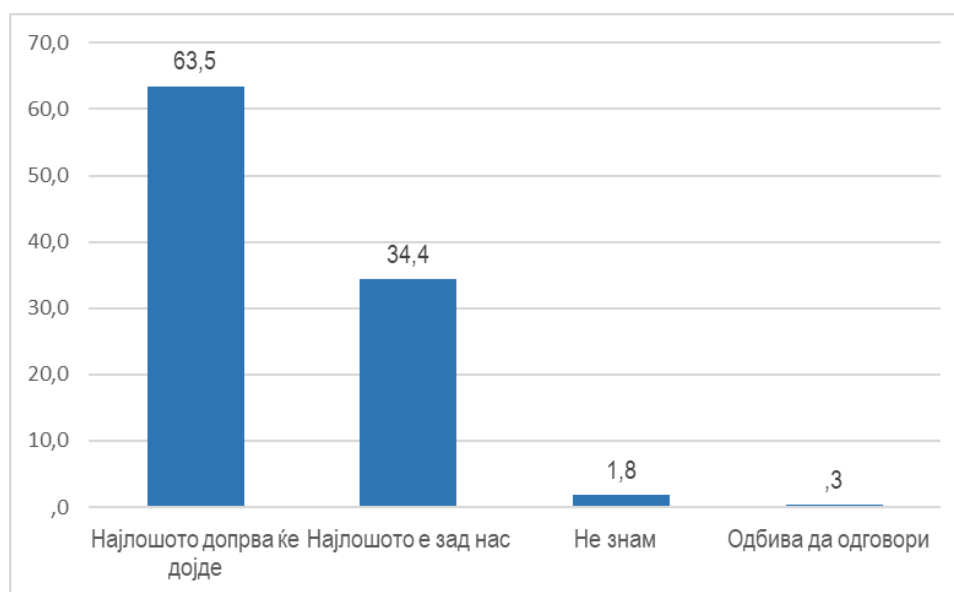
почетокот на кризата е најголем (53.958)⁴, Пелагонија е на второ место⁵ на што може да се должи повисокиот процент на загрижени граѓани.

Испитаниците беа гледани и низ призмата на нивната партиска ориентација. Резултати-те покажаа дека тоа нема големо влијание на нивните одговори на ова прашање. Поголема е загриженоста кај симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (85,3% рекле дека се целосно или донекаде загрижени) во однос на загриженоста на симпатизерите на СДСМ (78,5%) како и во однос на неопределените (73,0%).

Мнозинство од граѓаните се песимисти кога станува збор за последиците од кризата од Ковид-19. Прашани за проблемите со кои се соочува земјата поради пандемијата, 63,5% рекле дека најлошото допрва ќе дојде, додека околу една третина (34,4%) сметаат дека најлошото е зад нас.

Жените се попесимистични од мажите, односно 68,9% од нив сметаат дека најлошото допрва ќе дојде за разлика од 58,2% од мажите кои се изјасниле за овој одговор. На одговорите влијаела и возраста на испитаниците. Разликата меѓу најмладите испитаници (18-29 години) и највозрасните (над 65 години) е околу 10 пп, односно, загриженоста дека најлошото допрва доаѓа расте од 59,1% кај најмладите до 69,7% кај највозрасните.

Графикон 3. Перцепции за стадиумот во кој се наоѓа општеството заради пандемијата (%)

Разликите во одговорите на различните етнички заедници се уште понагласени кај ова прашање. Видлив е поголемиот оптимизам кај етничките Албанци кај кои, мнозинството испитаници (55,4%) сметаат дека најлошото е зад нас, за разлика од етничките Македонци кај кои околу една четвртина го избрале овој одговор. Другите

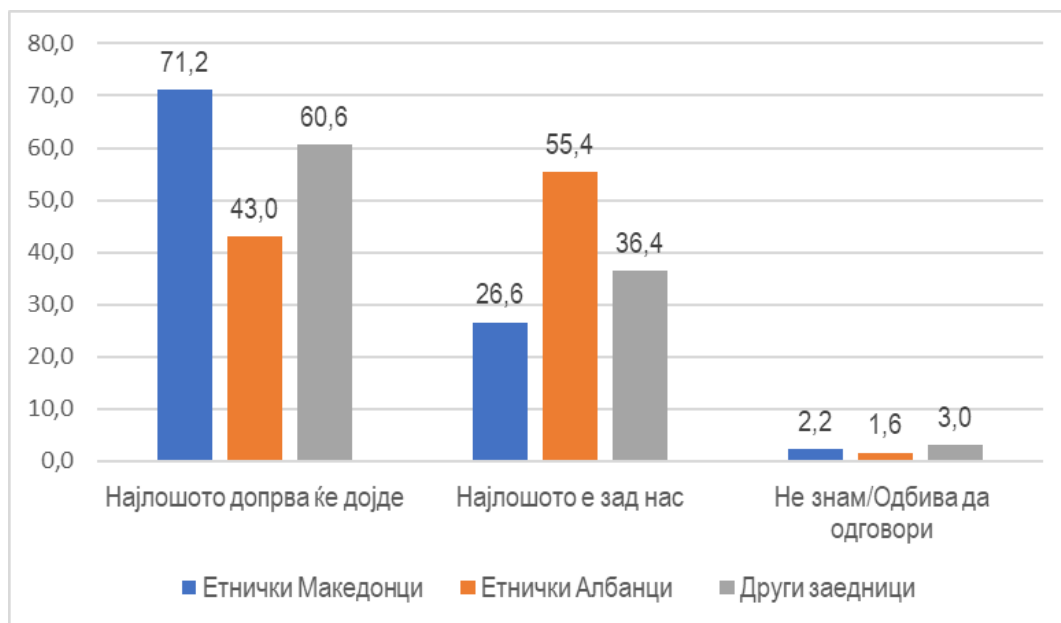
⁴ Податокот е земен од веб страната на Владата <https://koronavirus.gov.mk/stat> на која се презентирани официјални информации за корона вирусот во Северна Македонија. Податоците се од 23.03.2021. Според нив, вкупниот број инфицирани случаи од почетокот на кризата по региони е: Скопски – 53.958; Пелагониски – 12.237; Источен – 10.500; Вардарски – 10.348; Полошки – 10.307; Југозападен – 9.419; Североисточен – 7.638 и Југоисточен – 6.475 [пристапено на 1.04.2021]

⁵ IBID

заедници се некаде на средината, односно, 60,6% сметаат дека најлошото допрва доаѓа, а оптимисти дека сме го оставиле најлошото зад нас се 36,4%.

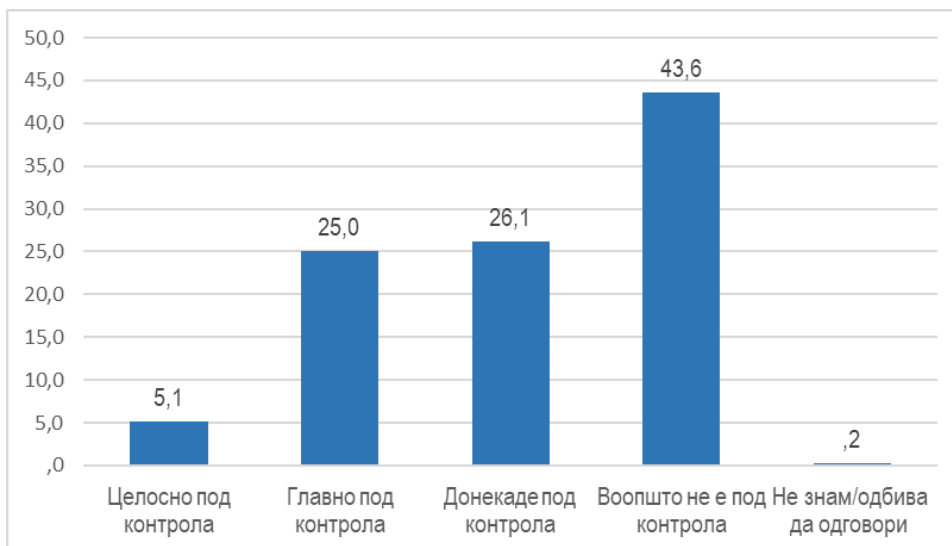
Во поглед на партиската ориентација, и овде, како и кај претходното прашање, поголема е загриженоста кај симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ, односно 85,3% од нив сметаат дека најлошото допрва доаѓа за разлика од 61,9% од симпатизерите на СДСМ и 61,1% од неопределените.

Графикон 4. Влијанието на етничката припадност на испитаниците врз перцепциите за стадиумот во кој се наоѓа општеството заради пандемијата (%)

Нема мнозински одговор на прашањето за тоа дали кризата од пандемијата во земјава е под контрола или не. Сепак, најголем број од граѓаните, односно 43,6% сметаат дека кризата со пандемијата воопшто не е под контрола. Мал е бројот оние кои сметаат дека таа е целосно под контрола (5,0%). Речиси ист е процентот на оние кои сметаат дека кризата е донекаде под контрола (26,1%), односно дека таа е главно под контрола (25,0%)

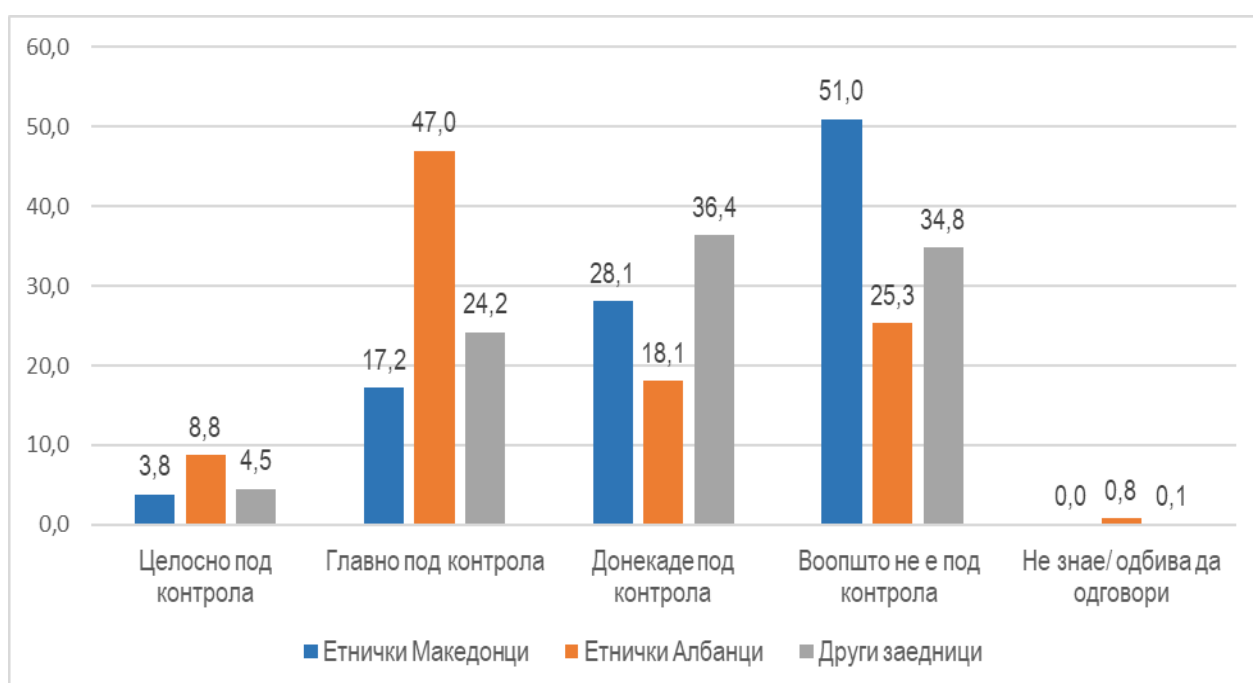
Графикон 5. Ставови во врска со контролирањето на пандемијата (%)

Ако ставот дека кризата воопшто не е под контрола е незадоволство од начинот на менаџирање со неа, тогаш може да се каже дека гледано од перспектива на етничка припадност, најнезадоволни се етничките Македонци од кои мнозинството (51,0%) смета дека кризата воопшто не е под контрола. Овој став го делат речиси двојно помалку етнички Албанци или 25,3% и околу една третина од припадниците на другите заедници (34,8%).

Симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ се најбројни (67,2%) меѓу оние кои сметаат дека кризата воопшто не е под контрола, за разлика од неопределените (46,7%) и симпатизерите на СДСМ (21,0%). Последниве, најчесто ги бирале ставовите дека кризата е главно под контрола (36,5%) односно дека донекаде е под контрола (34,8%).

Графикон 6. Влијанието на етничката припадност врз ставови во врска со контролирањето на пандемијата (%)

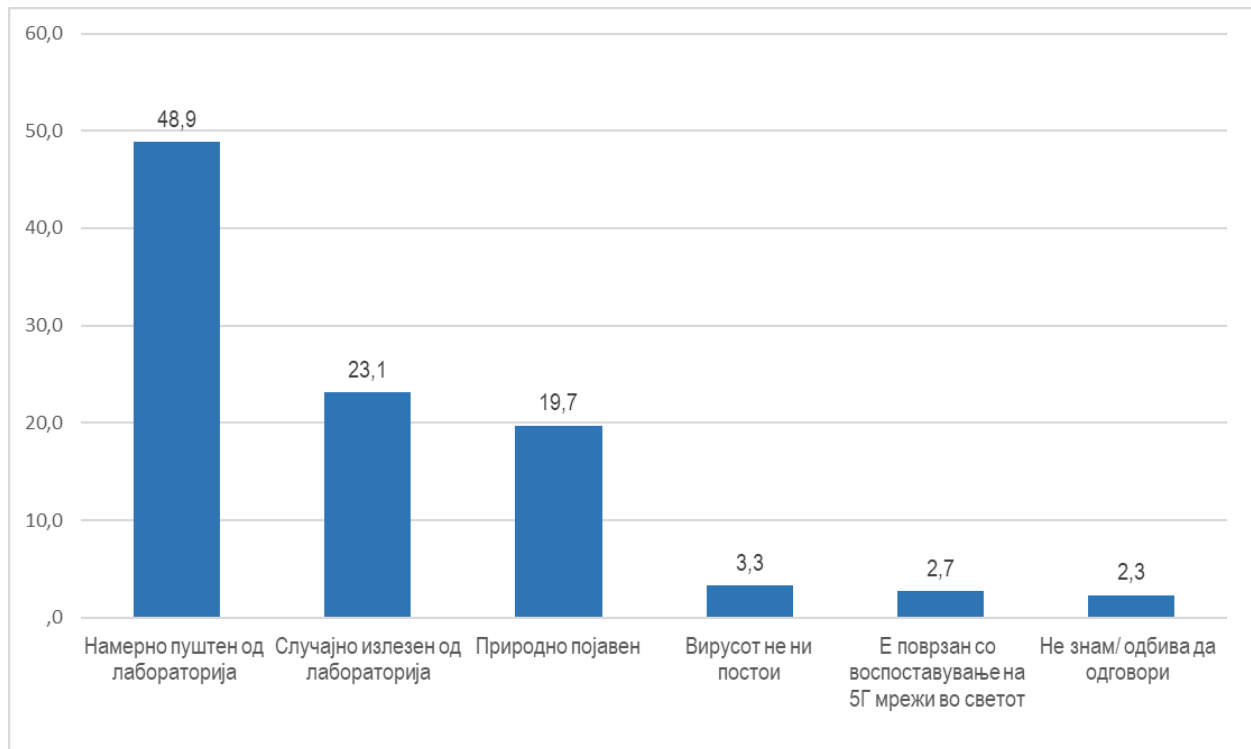
По повеќе од една година од започнувањето на пандемијата и огромниот број информации⁶, дезинформации и лажни вести со кои се соочуваа граѓаните секојдневно, мнозинство (72,0%) сметаат дека корона вирусот е намерно или случајно излезен од лабораторија. За 48,9%, вирусот е намерно пуштен, а за 23,1% тој е случајно излезен од лабораторија. Дека вирусот се појавил природно сметаат 19,7% од испитаниците додека процентот на оние кои сметаат дека вирусот не постои или дека е поврзан со воспоставувањето на 5Г мрежите се сосема мали, 3,3% односно 2,7%. Може да се забележат разлики во одговорите ако се споредат со истражувањето⁷ од мај 2020 година.

⁶ Според текстот на Дојче веле: „СЗО: Коронавирусот го пренесле лилјаци, не е „избеган“ од лабораторија“, „тезата според која вирусот „избегал“ од кинеска лабораторија се смета за „екстремно неверојатна“. Текстот е објавен на 30 март 2021 година, достапен на <https://bit.ly/3rJNAgs> [пристапено на 1.04.2021]

⁷ Михаилоvsка Ј., Ивановска Ф., Кржаловски А., (2020) Состојбата со Ковид-19 кризата, МЦМС, достапно на <https://mcms.mk/images/docs/2020/sostojba-so-kovid-19-krizata-2020.pdf> [пристапено на 1.04.2021]

Се зголемил процентот на оние кои сметаат дека вирусот е намерно пуштен од лабораторија за 12,2 пп. За 17,1 пп пораснал бројот на оние кои сметаат дека вирусот случајно излегол од лабораторија. Намалување има кај ставот дека вирусот не постои и тоа од 10,3% на 3,3% и кај ставот дека неговото појавување е поврзано со воспоставувањето на 5Г мрежите од 4,9% на 2,7%. Значајно е намален бројот на оние кои одговориле дека не знаат од 22,6% на 2,0%.

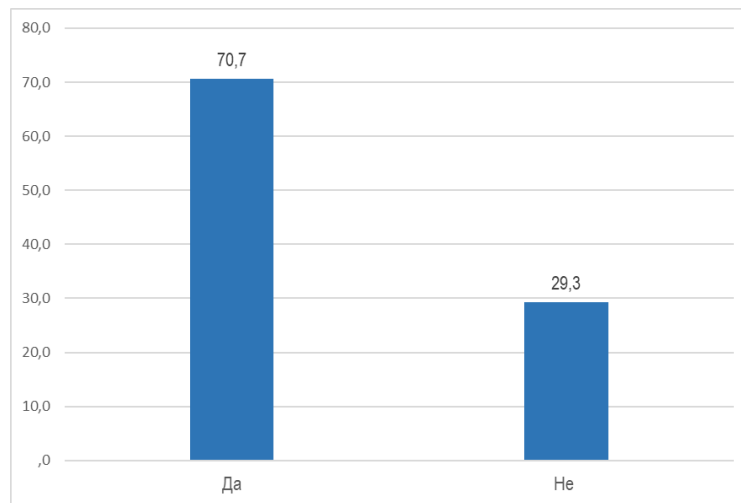
Графикон 7. Ставови во однос на потеклото на корона вирусот (Ковид-19)

Етничките Македонци (76,9%) повеќе веруваат дека вирусот е намерно или случајно пуштен од лабораторија за разлика од етничките Албанци (60,6%). Регионално гледано, овој став има најголема поддршка кај жителите на Пелагонискиот (88,2%) и Вардарскиот (83,6%) регион.

Дека болеста Ковид-19 афектирала голем број од популацијата во земјата покажуваат и одговорите на прашањето дали вие лично познавате некој кој бил во болница или починал од Ковид-19. Големо мнозинство од испитаниците (70,7%) одговориле со да на ова прашање. Испитаниците со повисоко образование почесто одговарале со „да“ на ова прашање, односно процентот расте од 55,9% кај оние со основно, на 71,6% кај оние со средно, до 79,1% кај оние со високо образование.

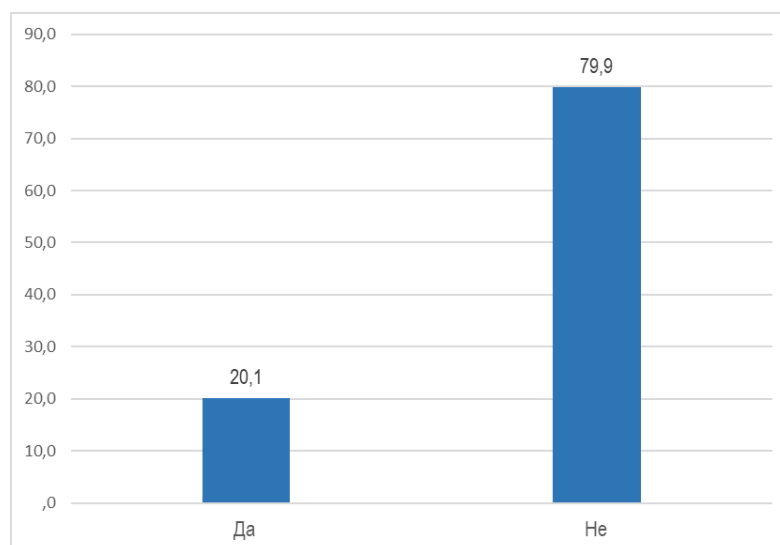
Графикон 8. Лични искуства со заболени или починати од Ковид-19 (%)

Разлики има и во однос на етничката припадност на испитаниците. Околу осум од десет етнички Македонци (80,8%) познаваат лично некој кој бил во болница или починал од Ковид-19. Кај другите етнички заедници тој процент е 71,2%, а најнизок, односно немнозински е кај етничките Албанци од кои 42,6% одговориле на прашањето со „да“. Жителите на градовите (76,4%) почесто одговарале дека познаваат лица кои биле во болница или починале од Ковид-19 од жителите на селата (62,0%). Регионално гледано и овде одговорите со „да“ се најбројни во Пелагонискиот регион.

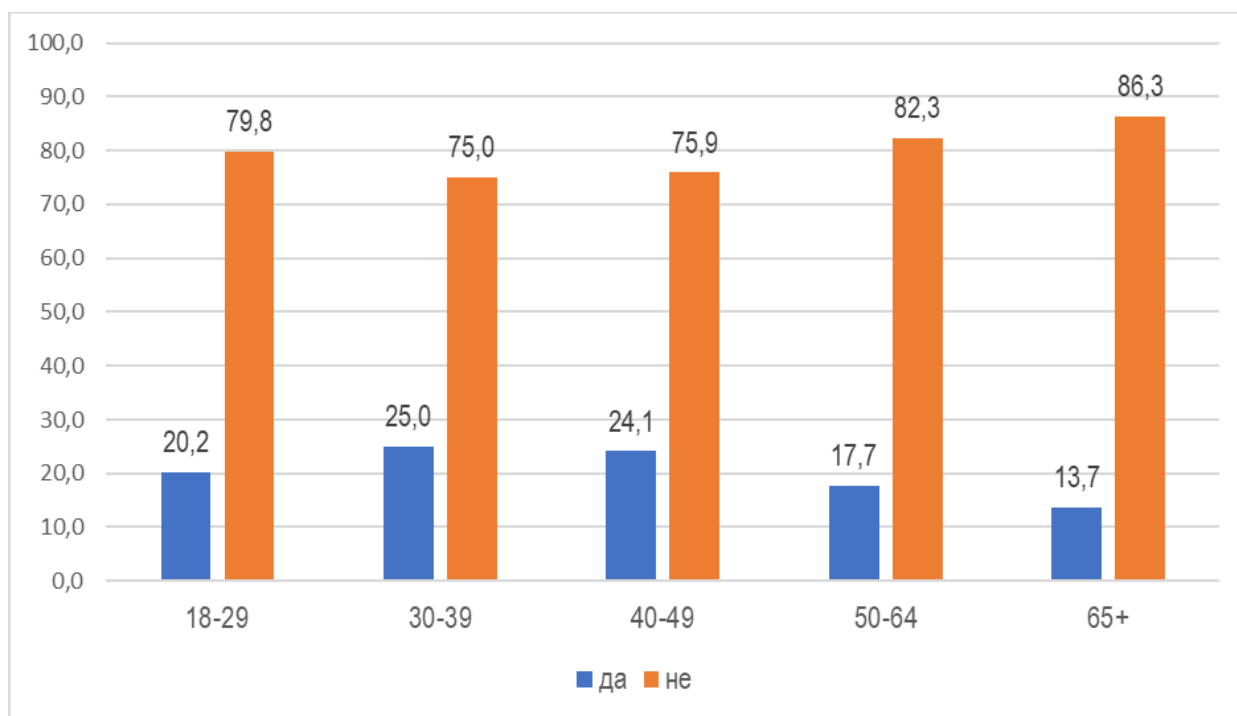
На прашањето дали вие лично бевте заразен/а со корона вирусот во изминатава година, 20,1% одговориле потврдно. Ова значи дека секој петти граѓанин бил заразен со корона вирусот што е повисока бројка од официјалната статистика на заразени граѓани, но не е неверојатна ако се имаат предвид искуствата на граѓаните кои биле заразени, ама не успеале да се тестираат и така влезат во официјалните статистики.

Графикон 9. Лични искуства на испитаниците со Ковид-19 (%)

Уште еден интересен податок е дистрибуцијата на одговорите според возраста на испитаниците. Од графиконот 9 може да се забележи дека бројот на заразени опаѓа со зголемувањето на возраста од 25,0% кај оние меѓу 30 и 39 години до 13,7% кај оние над 65 години. Не можеме точно да ги споредиме бројките заради разликите во возрастните групи помеѓу демографските податоци на ова истражување и официјалната статистика презентирани на веб-страницата <https://koronavirus.gov.mk/stat> меѓутоа, генералниот тренд е зголемување на бројот на заразени со зголемувањето на возраста. Во тој случај, една од можностите е заразените со коронавирусот, а нерегистрирани во официјалната статистика да им припаѓаат на помладите генерации граѓани.

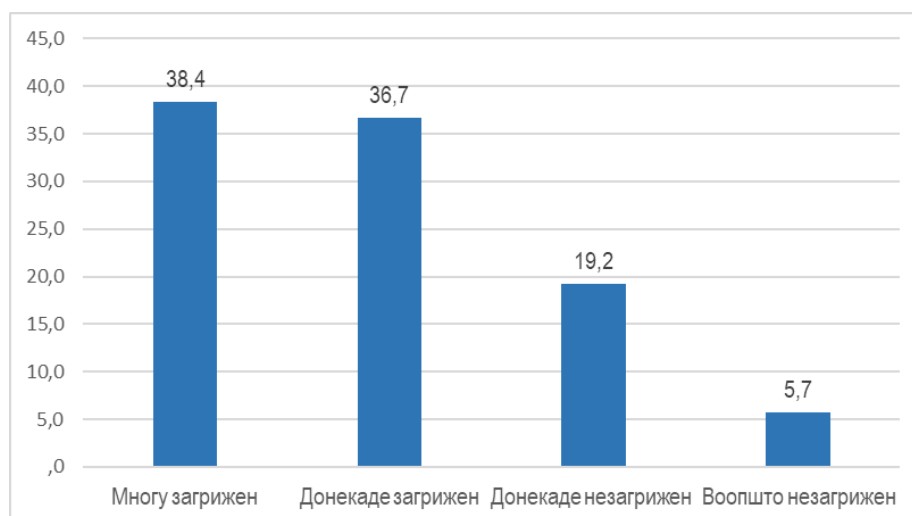
Графикон 10. Влијание на возраста врз личните искуства на испитаниците со Ковид-19 (%)

Големо мнозинство од испитаниците (75,1%) се многу или донекаде загрижени дека ќе се заразат со корона вирусот и дека ќе треба да бидат лекувани во болница. Речиси една четвртина или 24,9% изјавиле дека воопшто или донекаде не се загрижени за тоа. Загриженоста пораснала од претходното истражување во мај 2020 година кога 60% рекле дека се загрижени дека тие лично ќе се заразат со корона вирусот (21% многу загрижени и 39% донекаде загрижени). Тогаш, 38% од испитаниците одговориле дека не се загрижени дека ќе се заразат со вирусот (24% воопшто не се загрижени и 15% донекаде загрижени). Жените се побројни меѓу оние кои се многу загрижени. Вкупно 46,2% од нив рекле дека се многу загрижени за разлика од 30,8% од мажите. Жителите на градовите покажуваат поголема загриженост (79,0%) од жителите на селата (68,9%), а регионално гледано, најзагрижени се жителите на Пелагонискиот (85,1%) и Вардарскиот (84,6%) регион.

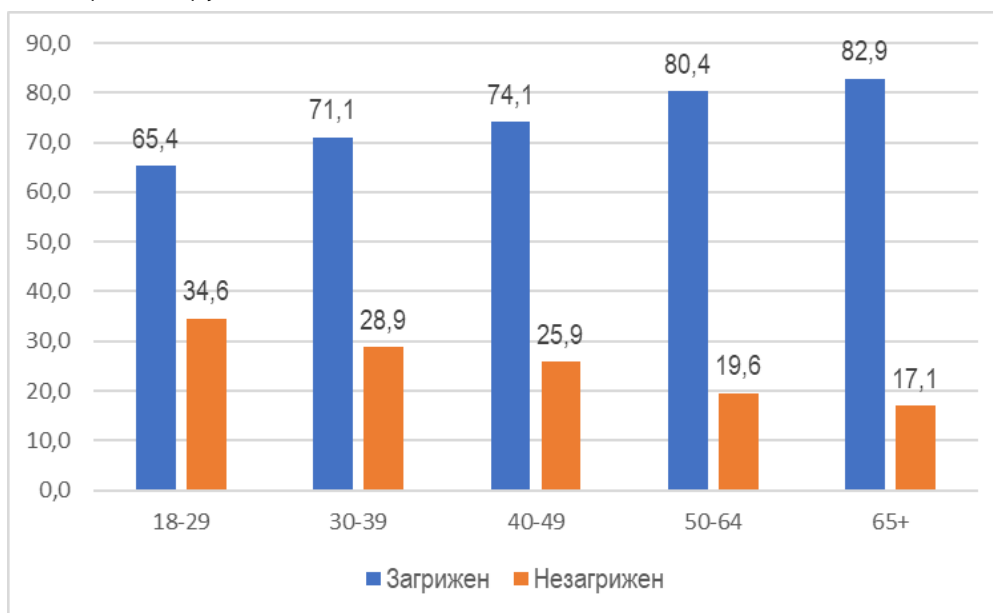
Етничката припадност влијаела на одговорите, па така, 82,5% од етничките Македонци рекле дека се многу или донекаде загрижени дека лично ќе се заразат, за разлика од 75,9% од припадниците на другите заедници и 54,4% од етничките Албанци.

Графикон 11. Загриженост на испитаниците дали лично ќе се заразат со корона вирусот (%)

Како што може да се види во графиконот 11, возраста на испитаниците имала влијание во одговорите, односно загриженоста од заразување расте со возраста од 65,4% кај оние помеѓу 18 и 29 години до 82,9% кај оние над 65 години.

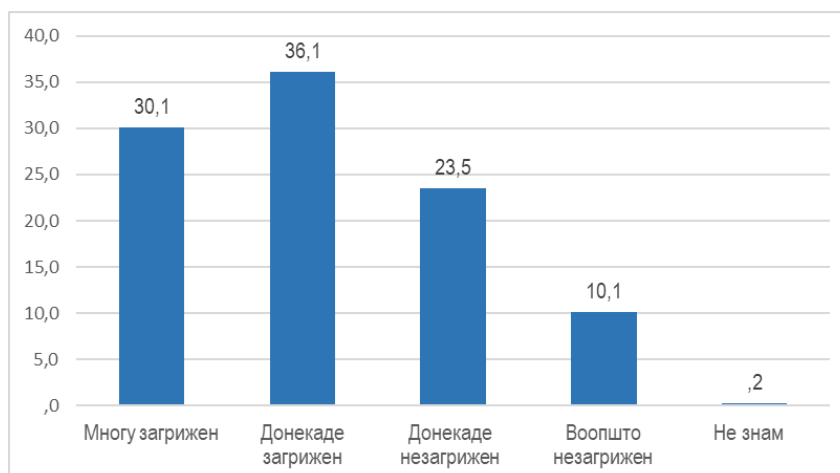
Графикон 12. Влијание на возраста на испитаниците врз загриженоста дека лично ќе се заразат со корона вирусот

Мнозинство од граѓаните (66,2%) се многу или донекаде загрижени дека може да го шират корона вирусот без да знаат. За разлика од нив, околу една третина воопшто или донекаде не се загрижени за оваа можност. По една година Ковид-19, пораснал процентот на оние кои се многу или донекаде загрижени за оваа можност од 49% (18% многу загрижени и 31% донекаде) на сегашните 66,2% што може да е показател на зголемување на свеста на граѓаните за нивната улога во ширењето на болеста. Процентот на оние кои воопшто или донекаде не се загрижени паднал од 45% (32% воопшто незагрижени и 13% донекаде загрижени) на сегашните 33,6%.

Меѓу многу загрижените, побројни се жените. Вкупно 36,1% од нив изјавиле дека се многу загрижени заради можноста да го шират вирусот без да знаат, за разлика до 24,2% од мажите.

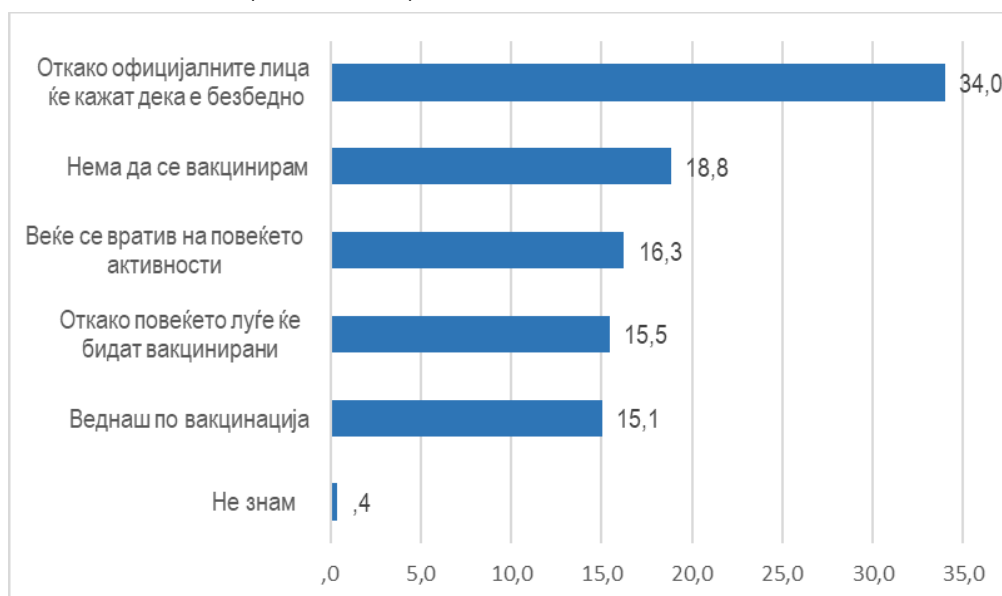
Графикон 13. Загриженост на испитаниците за можноста да го шират коронавирусот без да знаат (%)

И кај ова прашање може да се забележат разлики во одговорите во зависност од етничката припадност на испитаниците. Загриженоста не поголема кај етничките Македонци (72,1%) во однос на припадниците на другите заедници кај кои таа изнесува 63,6% и етничките Албанци со 50,6%.

Околу една третина од граѓаните (34,0%) планираат да им се вратат на пред-пандемските активности по вакцинирањето, откако официјалните лица ќе кажат дека тоа е безбедно. Уште 15% се претпазливи и враќањето кон тнр. нормала го планираат откако ќе бидат вакцинирани повеќето луѓе. Нешто помалку од третина се оние кои веќе се вратиле на повеќето активности (16,3%) или планираат тоа да го направат веднаш по вакцинацијата (15,1%). Додека, 18,8% рекле дека нема да се вакцинираат.

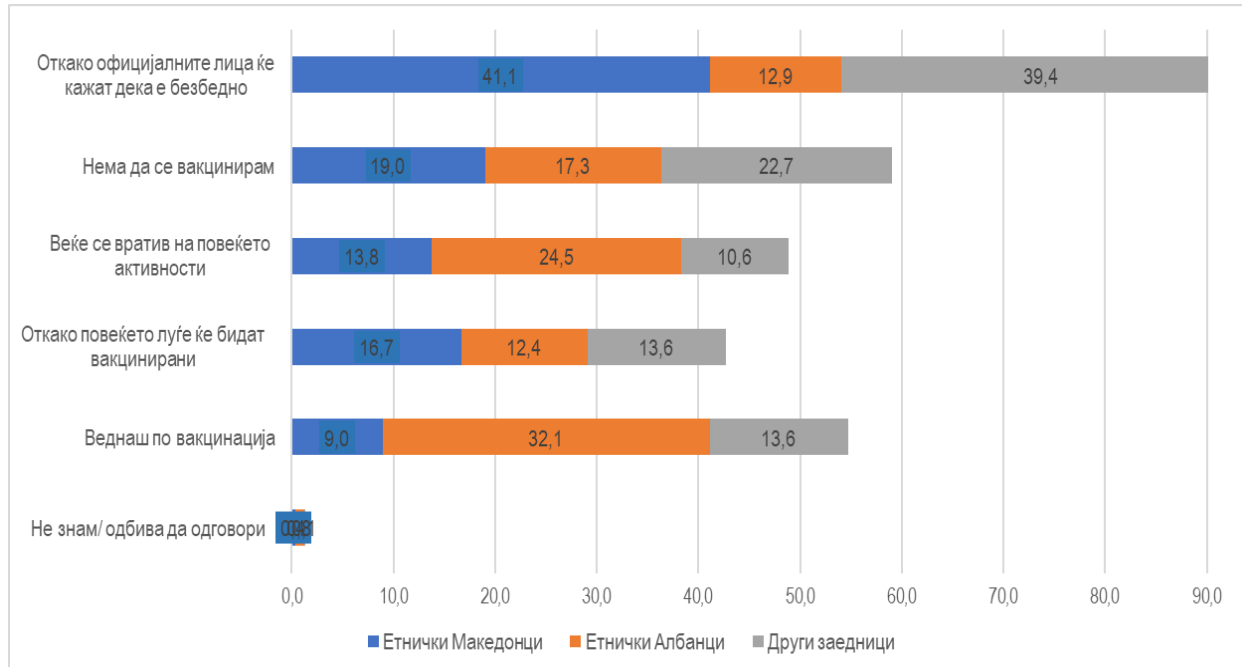
Графикон 14. Ставови за враќање на пред-пандемските активности (%)

Различни демографски карактеристики влијаеле на одговорите на испитаниците. Ако се гледа етничката припадност, може да се забележи дека етничките Македонци и припадниците на другите заедници најчесто го избирале одговорот „откако официјалните лица ќе кажат дека е безбедно“ (41,1%, односно 39,4%), за разлика од

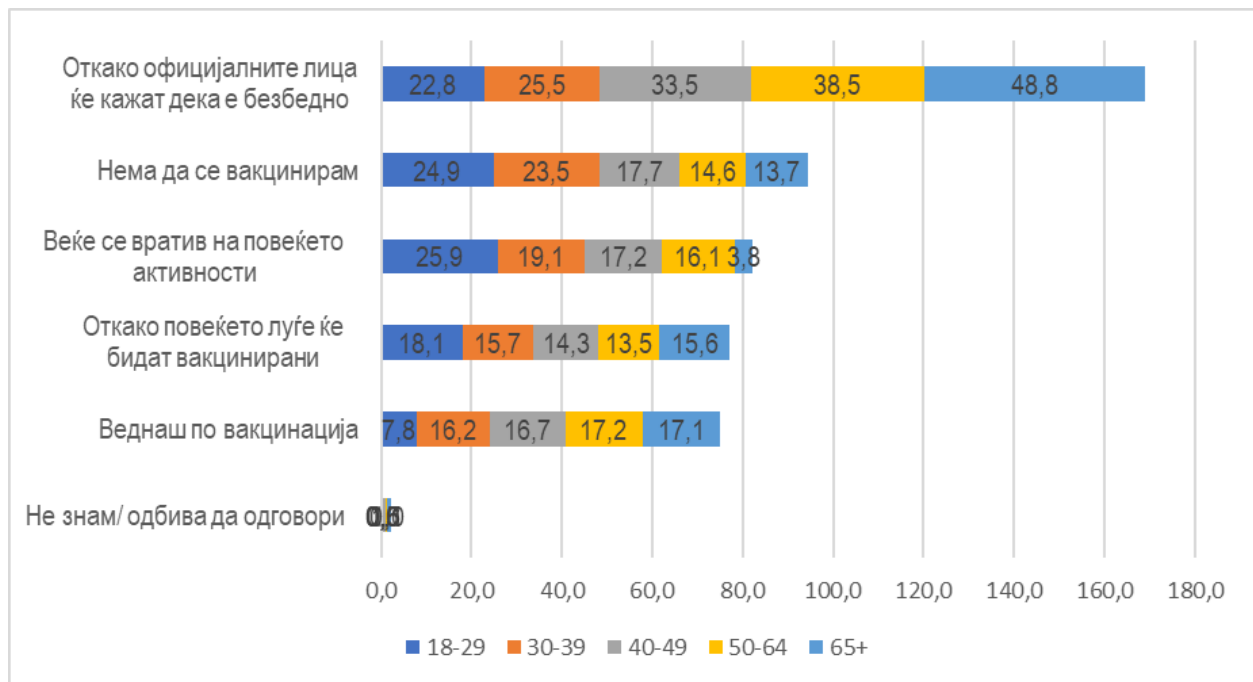
етничките Албанци кај кои најчест одговор за тоа кога ќе се вратат на пред-пандемските активности е „веднаш по вакцинацијата“ (32,1%). Процентот на оние кои рекле дека нема да се вакцинираат е сличен кај сите етнички заедници.

Графикон 15. Влијание на етничката припадност на ставови за враќање на пред-пандемските активности (%)

Возраста на испитаниците влијаела на одговорите на ова прашање. Од графиконот 15 може да се види дека со возраста расте и претпазливоста, па така процентот на оние кои ќе се врата на пред-пандемските активности по вакцинирањето откако официјалните лица ќе кажат дека е безбедно расте од 22,8% кај младите помеѓу 18 и 29 години до 48,8% кај возрасните над 65 години. Интересот за вакцинација е поголем кај повозрасната популација што се гледа од одговорот „нема да се вакцинирам“ каде процентот опаѓа со возраста од 24,9% кај младите од 18 до 29 години до 13,7% кај возрасните над 65 години. Регионално гледано, најскептични кон вакцинирањето се жителите на југоисточниот регион каде 29,7% рекле дека нема да се вакцинираат. Во пелагонискиот регион се најпретпазливи за враќањето на пред-пандемските активности. Речиси половина од нив (49,1%) рекле дека тоа ќе го направат откако официјалните лица ќе кажат дека е безбедно. Во поглед на вакцинирањето, симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (27,1%) и неопределените (21,2%) се побројни меѓу оние кои нема да се вакцинираат, за разлика од симпатизерите на СДСМ (8,8%).

Графикон 16. Влијание на возраста на ставовите за враќање на пред-пандемските активности (%)

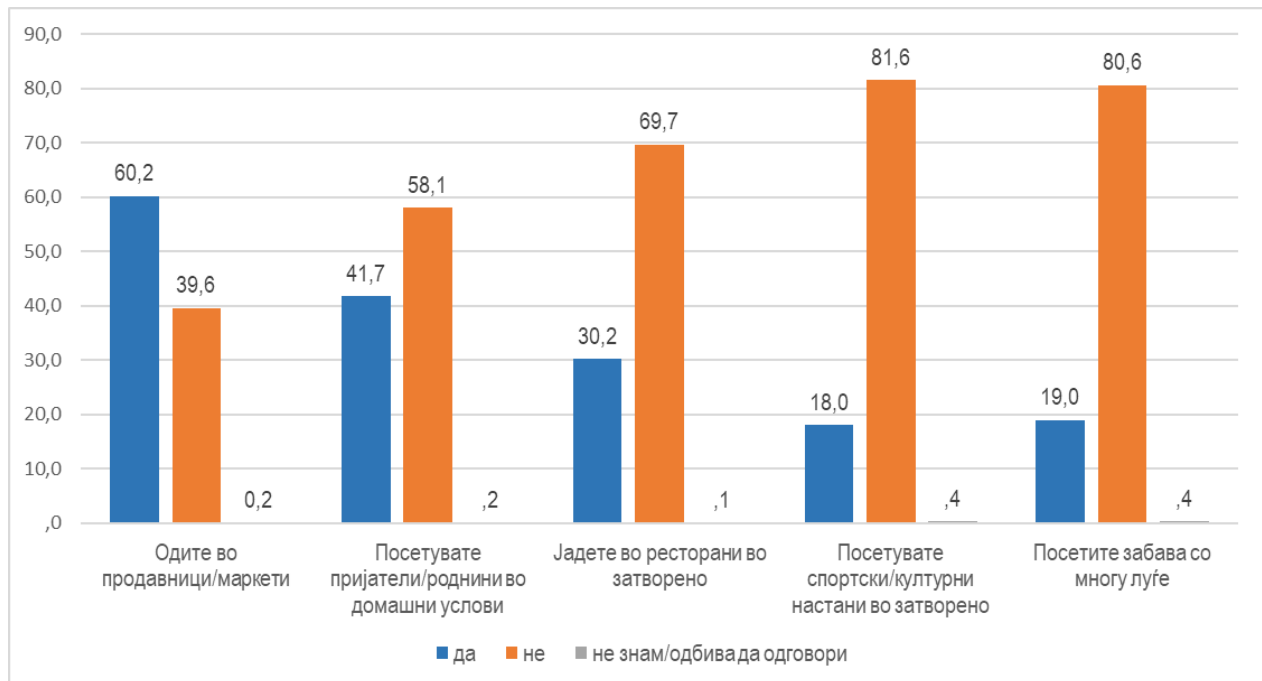

Секојдневието на граѓаните значајно се смени заради пандемијата. Прашани за тоа дали се чувствуваат комфорни при некои од активностите кои им биле вообичаени пред пандемијата, од понудените пет одговори, испитаниците најчесто потврдо одговориле на одењето во продавници/маркети (60,2%). Ова е единствениот мнозински потврден одговор. Во сите други активности, мнозинство или големо мнозинство не се чувствуваат комфорни. Особено се нагласени посетите на спортски и културни настани во затворено, каде 81,6% од испитаниците не се чувствуваат комфорно и посетите на забави со многу луѓе каде негативниот одговор го избрале 80,6% од нив. Малку поблаги се во одговорите кои се однесуваат на посети на пријатели и роднини или јадење во ресторани во затворено.

Мажите се „поопуштени“ во однос на жените, односно почесто одговарале со „да“ на понудените опции па така, 65,5% од мажите се чувствуваат комфорно да одат во продавница, за разлика од 54,8% од жените. Исто така, 46,5% од нив се покомфорни да посетуваат пријатели и роднини за разлика од 36,7% од жените итн.

Младите се најбројни меѓу оние кои се чувствуваат комфорни да посетат забава со многу луѓе, да посетат спортски и културни настани и да јадат во ресторан на затворено. Процентот опаѓа со зголемувањето на возраста. Вкупно 32,1% од оние помеѓу 18 и 29 години се чувствуваат комфорни да посетат забава, а таа бројка опаѓа до 10,9% кај оние над 65 години. Ист е случајот и со посетата на спортски и културни настани за кои 29,5% од тие меѓу 18 и 29 годни рекле дека се чувствуваат комфорни. Процентот опаѓа до 8,5% кај оние над 65 години. Што се однесува до јадењето во ресторани, 45,6% од младите помеѓу 18 и 29 години се чувствуваат комфорни за разлика од 30,0% од оние помеѓу 40 и 49 години или 13,3% од оние над 65 години.

Графикон 17. Чувство за сигурност во вршењето на некои активности на испитаниците во услови на пандемија (%)

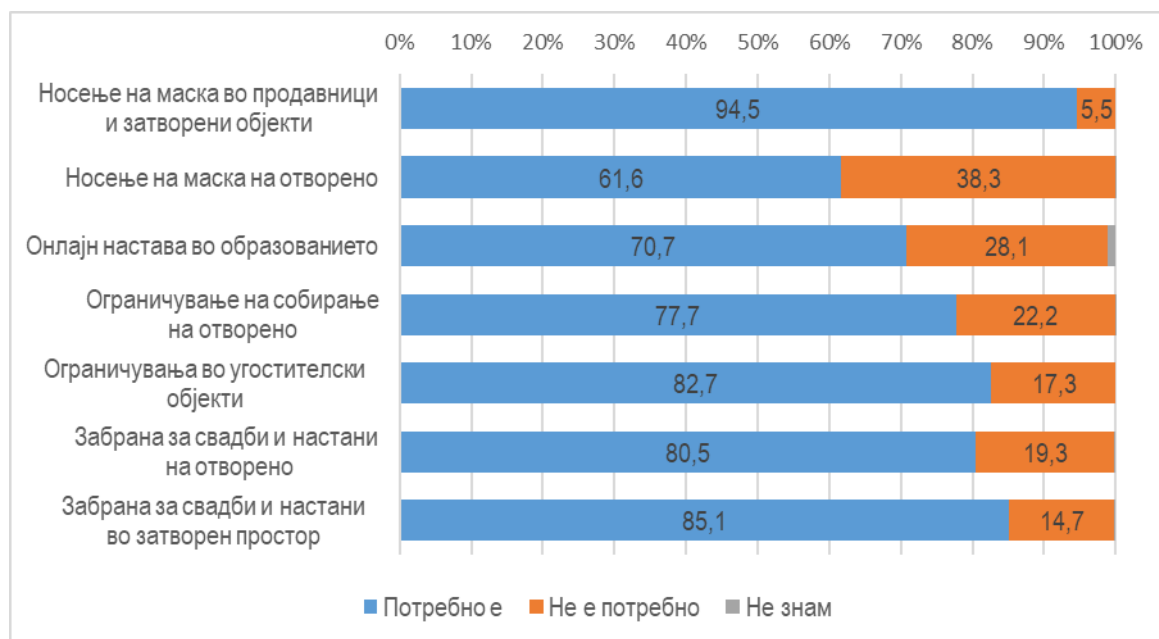
4. ЈАВНО ЗДРАВЈЕ

Кризата предизвикана од пандемијата со корона вирусот, покрај влијанието врз вообичаениот живот на луѓето, претставува закана за целокупното функционирање на државата, особено во делот на јавното здравје и здравствените институции. Во вториот дел од истражувањето се обработени прашањата поврзани со ставовите за носење заштитна маска, ограничувањата и забраните за организирање определени настани, како и постоењето на услови за спроведување на попис на населението. Понатаму, во овој дел се анализирани и ставовите на испитаниците за работата на здравствените институции, работата на министерот за здравство и премиерот на државата. На крајот, анализирани се ставовите на испитаниците за процесот на вакцинација и нивната доверба во вакцините.

Речиси сите испитаници се согласуваат со потребата од носење на заштитана маска во продавници и затворени објекти (94,5%), додека пак мнозинство од нив сметаат дека носење на маска е потребно и на отворено (61,6%). Мнозинство од испитаниците, исто така сметаат дека наставата во образованието треба да се спроведува онлајн (70,7%).

Големо мнозинство од испитаниците сметаат дека се потребни ограничувања во угостителските објекти (82,7%), забрана за свадби и настани во затворен простор (85,1%), но и забрана за свадби и настани на отворено (80,5%).

Графикон 18. Ставови на испитаниците во однос на потребата од: (%)

Различни демографски карактеристики влијаеле на одговорите на испитаниците. Па така, процентот на жени (66,7%) кои сметаат дека е потребно **носење маска на отворено** е повисок од процентот на мажи (56,6%). Гледано низ призмата на етничка припадност на испитаниците може да се забележи дека процентот на етнички Албанци (77,5%) според кои е потребно носење на маска на отворено е повисок од процентот на етнички Македонци (55,5%). Разликата изнесува 22 пп. Разлики во одговорите на ова прашање може да се забележат и во однос на возраста на испитаниците. Возрасните испитаници се повнимателни од младите, па така потребата од носење маска на отворен простор расте од 46,4% кај оние на возраст од 18 до 29 години, на 76,3% кај оние на возраст над 65 години.

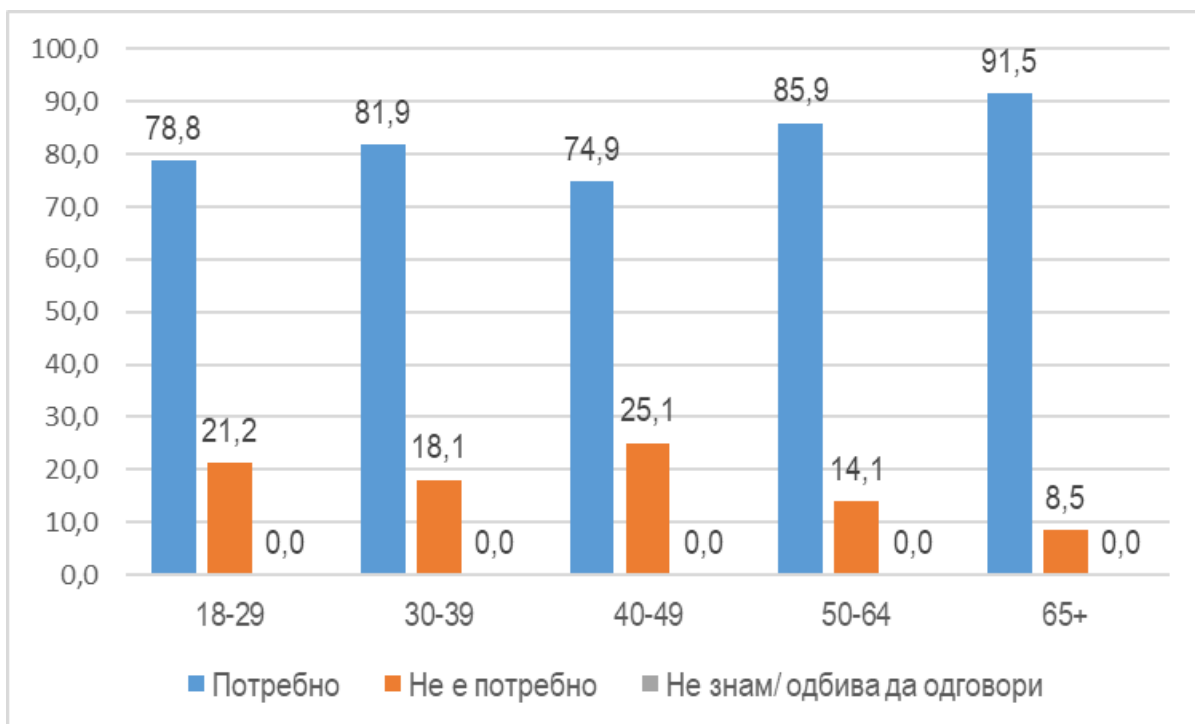
Во однос на **потребата од онлајн настава во образованието** може да се забележат разлики во одговорите на испитаниците според регионот на живеење. Значителни отстапувања има кај ставовите на испитаниците од Вардарскиот регион каде 60,3% сметаат дека нема потреба од спроведување на онлајн настава, што е за 32 пп повисоко од ставовите на вкупната популација (28,1%).

Демографските карактеристики поврзани со полот, возраста и етничката припадност на испитаниците влијаеле врз нивните одговори за **потребата од ограничувања на собири на отворено**. Процентот на жени кои се согласуваат со потребата од вакви ограничувања (82,7%) е повисок во однос на мажите (72,7%). Разликата меѓу најмладите испитаници (18-29 години) и највозрасните (над 65 години) е 21 пп, односно потребата од ограничување на собири на отворено расте од 67,4% кај најмладите до 88,2% кај највозрасните. Етнички Македонци во поголема мера сметаат дека има потреба од вакви ограничувања (81,0%) во однос на етничките Албанци (68,7%).

На графиконот 18 е претставено влијанието на возраста врз одговорите на испитаниците за потребата од **ограничувања во угостителските објекти**. Од податоците може да се забележи дека процентот на испитаниците кои сметаат дека има потреба од вакви ограничувања е најнизок кај оние на возраст од 40 до 49 години (74,9%), по нив се испитаниците на возраст од 18 до 29 години (78,8%). Додека пак, највозрасните испитаници (над 65 години) во најголема мера сметаат дека има потреба од ограничувања во угостителските објекти (91,5%). Демографските

карактеристики поврзани со полот и возраста исто така имале влијание врз одговорите. Па така, процентот на жени кои сметаат дека има потреба од вакви ограничувања (88,0%) е за 10 пп повисок од оној на мажи (77,4%). Процентот на етнички Македонци кои сметаат дека има потреба од ограничувања во угостителските објекти (88,4%) е за речиси 23 пп повисок од етничките Албанци (65,9%).

Графикон 19. Влијанието на возраста врз одговорите за потреба од ограничувања во угостителските објекти (%)

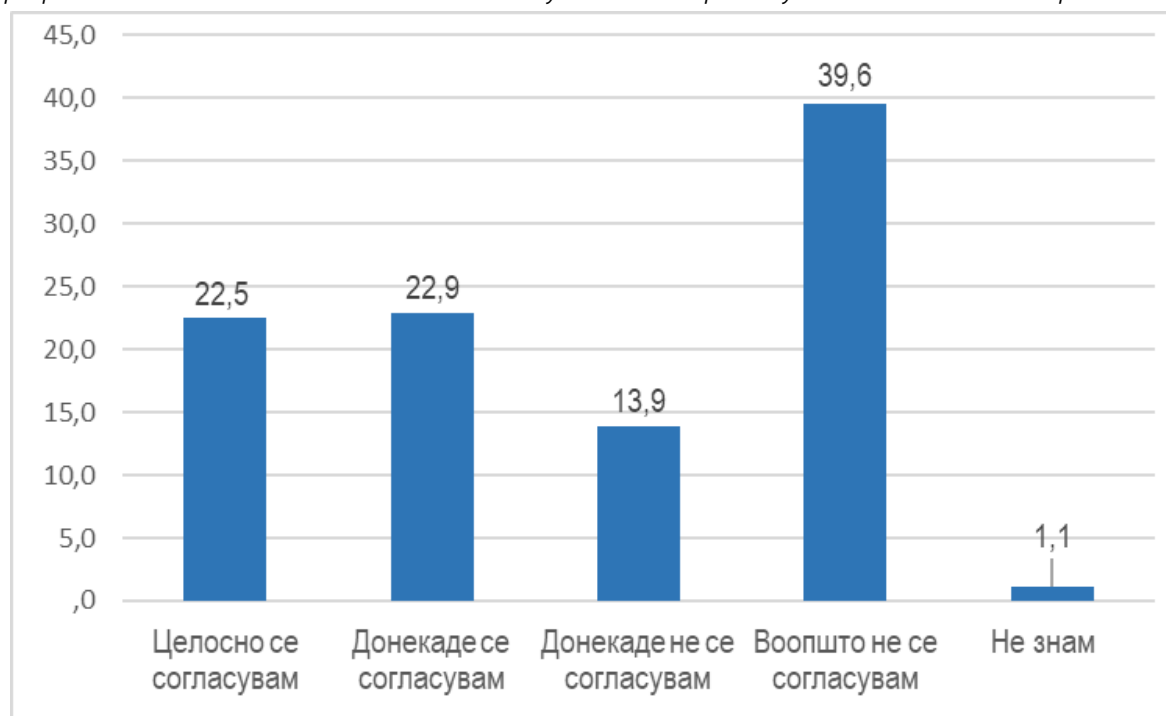

Возраста, етничката припадност и регионот на живеење се демографските карактеристики на испитаниците кои повторно влијаеле врз нивните ставови во однос на потребата од **забрана за организирање на свадби и настани на отворен и во затворен простор**. Ставот дека има потреба од забрана на вакви настани е најзастапен кај испитаниците на возраст над 65 години (91,0%-забрана на отворен, 95,7%- забрана во затворен простор). Жените (73,1%) повеќе се согласуваат со потребата од забрана за вакви настани во затворен простор во однос на мажите (60,0%), а разликата во нивните ставови изнесува 13 пп. Гледано низ призмата на етничка припадност на испитаниците, може да се забележи дека процентот на етнички Македонци кои сметаат дека има потреба од забрана за организирање на свадби и настани на отворен простор (87,1%) е повисок од етничките Албанци (61,0%). Слични разлики кај овие две етнички групи можат да се забележат и во однос на настаните и свадбите во затворен простор, каде 91,7% од етничките Македонци сметаат дека вакви настани треба да се забранети, што е за 25 пп повеќе од етничките Албанци (66,3%). Процентот на испитаници кои се согласуваат со потребата од вакви забрани е највисок кај оние од Вардарскиот регион, односно 95,9% од нив сметаат дека треба да има забрана за организирање на свадби и настани на отворено, а 100,0% сметаат дека овие забрани треба да важат за вакви настани во затворен простор.

Во изминатите неколку месеци, спроведувањето на пописот беше тема за која највеќе се кршеа копјата на партиските елити во државата. Затоа како дел од ова истражување испитаниците беа прашани дали според нив, земајќи ја предвид

моменталната состојба со корона вирусот, има услови за спроведување на оваа сложена статистичка операција. Тие имаа поделени ставови во однос на ова прашање. Па така, 53,5% изјавиле дека донекаде или воопшто не се согласуваат, додека пак 45,4% од испитаниците целосно или донекаде се согласуваат со тоа дека постојат услови за спроведување на попис во април 2021 година (графикон 19).

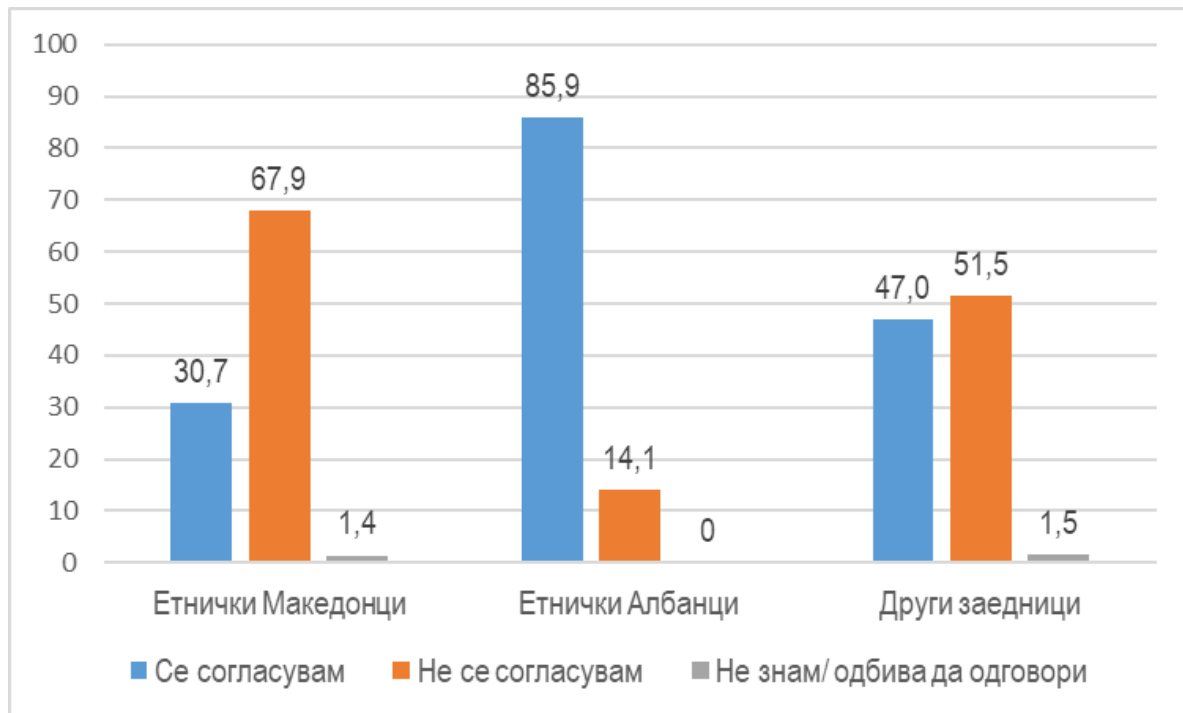
Графикон 20. Согласност за постоење на услови за спроведување на попис во април 2021 г.

(%)

Демографските карактеристики на испитаниците имале влијание врз поделеноста на нивните ставови. Според податоците на графиконот 20, може да се забележи дека големо мнозинство од етничките Албанци, односно 85,9% целосно и донекаде се согласуваат за постоењето на услови за спроведување на пописот. Додека пак, мало малцинство од етничките Македонци се согласуваат со овој став (30,7%). Разликата помеѓу овие две етнички групи изнесува 55 пп. Вакви драстични разлики не можат да се забележат кај испитаниците, припадници на другите етнички заедници во државата.

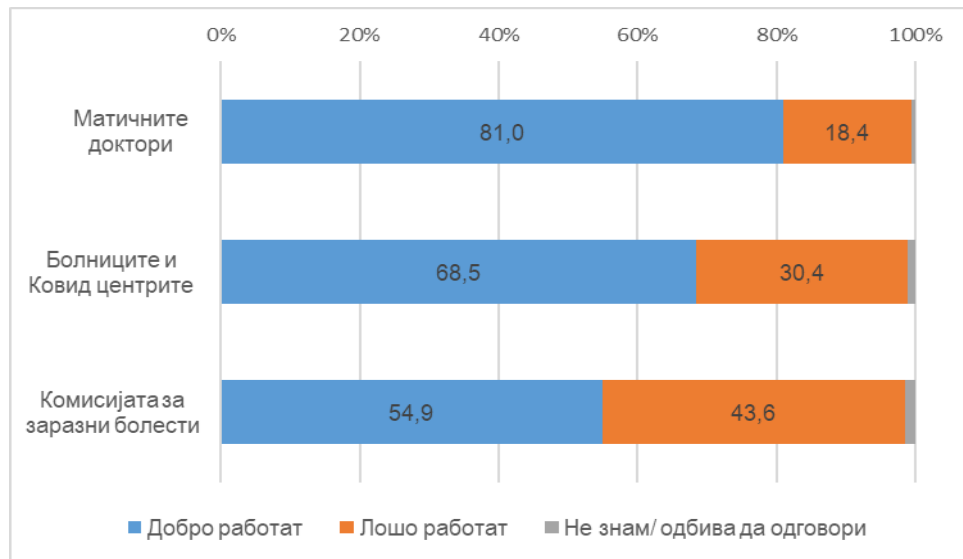
Графикон 21. Влијание на етничката припадност врз ставовите на испитаниците за постоење на услови за спроведување на попис во април 2021 година (%)

Регионално гледано, 78,8% од испитаниците, жители на Полошкиот регион, одговориле дека според нив постојат услови за спроведување на пописот во април 2021 година. Процентот на испитаници кои се согласуваат со овој став, а се жители на Источниот регион изнесува 26,7%. Па така, разликата помеѓу овие два региони изнесува 52 пп. Жителите на села во поголема мера се согласуваат дека постојат услови за спроведување на пописот (55,4%) во однос на жителите на градови (38,9%).

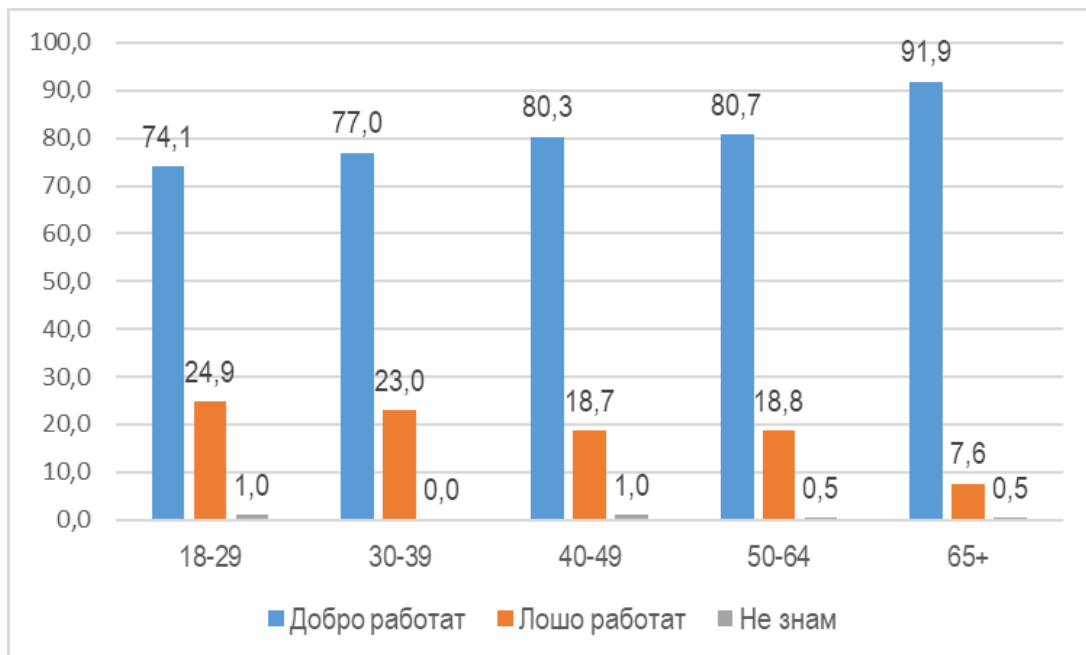
Здравствените установи и докторите веќе една година се во првите борбени редови во справувањето со пандемијата и здравствената криза која ја предизвика корона вирусот. Затоа испитаниците на ова истражување беа прашани за тоа колку добро матичните доктори, болниците и Ковид центрите, како и Комисијата за заразни болести ја вршат својата работа. Според податоците преставени на графиконот 21, може да се забележи дека испитаниците генерално се задоволни од нивната работа, па така големо мнозинство од нив позитивно ја оцениле работата на матичните доктори (81,0%), а мнозинство од нив позитивно ја оцениле работата на болниците и Ковид центрите (68,5%) и Комисијата за заразни болести (54,9%).

Графикон 22. Задоволство од работата на матичните доктори, болниците и Ковид центрите, и Комисијата за заразни болести (%)

Врз одговорите на испитаниците во однос на задоволство од **работата на матичните доктори** влијание имала нивната возраст. Од податоците на графиконот 22 може да се забележи дека големо мнозинство од испитаниците на возраст над 65 години (91,9%) сметаат дека матичните доктори добро ја работат својата работа. Овој процент постепено се намалува паралелно со намалување на возраста на испитаниците, па иако се уште големо мнозинство, сепак задоволството од работата на матичните доктори е за речиси 18 пп пониско кој испитаниците на возраст од 18 до 19 години (74,1%).

Графикон 23. Влијание на возраста на испитаниците врз задоволството од работата на матичните доктори (%).

Етничката припадност на испитаниците немала влијание врз нивните одговори, додека пак регионално гледано најголемо задоволство од работата на матичните доктори изразиле испитаниците од Југозападниот регион каде 90,0% одговориле

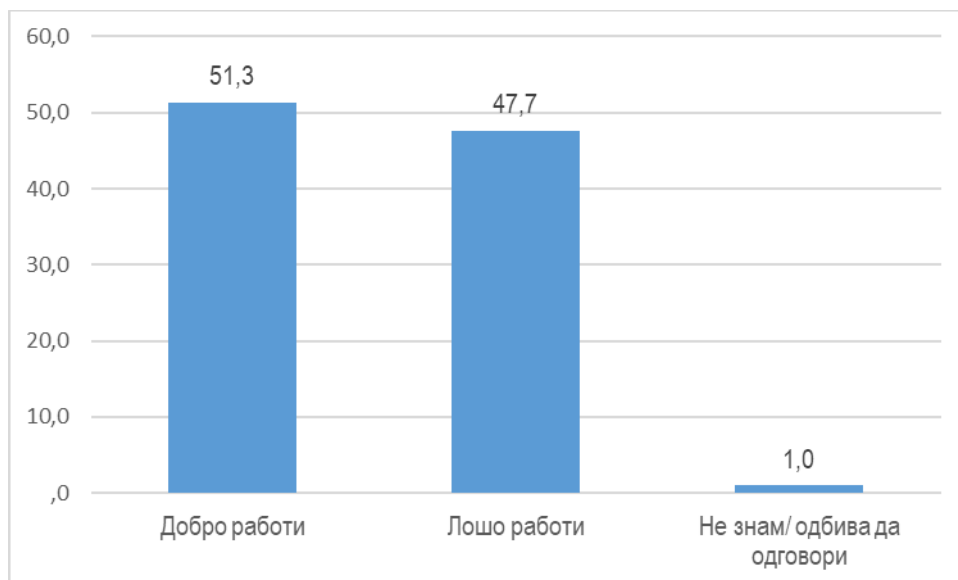
дека тие добро ја работат својата работа, а по нив се испитаниците од Пелагонискиот (86,4%) и Североисточниот регион (85,0%). Гледано низ призмата на партиската определеност на испитаниците, симпатизерите на СДСМ (86,7%) изразиле поголемо задоволство од работата на матичните доктори во однос на симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (74,6%).

Демографските карактеристики поврзани со полот, возраста и етничката припадност на испитаниците немале значително влијание врз нивните ставови за **работата на болниците и Ковид центрите**, но разлики можат да се забележат во однос на регионот на живеење. Па така, процентот на испитаници кои сметаат дека болниците и Ковид центрите работат добро е највисок кај испитаниците од Југозападниот регион (81,0%), а најнизок кај испитаниците од Вардарскиот регион (63,0%). И врз одговорите на ова прашање влијание имала партиската припадност, па процентот на испитаници кои се симпатизерите на СДСМ (84,5%) а кои позитивно ја оцениле работата на овие институции е повисок во однос на симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (50,3%)

Слични разлики можат да се забележат и во однос на одговорите на испитаниците за работата на **Комисијата за заразни болести**. Па така, иако демографските карактеристики поврзани со полот, возраста и етничката припадност немале влијание, сепак нивните најголеми разлики во одговорите можат да се забележат според нивната партиска определеност. Процентот на испитаници, симпатизерите на СДСМ кои позитивно ја оцениле работата на Комисијата за заразни болести (81,2%) е за речиси 56 пп повисок од испитаниците, симпатизери на ВМРО-ДПМНЕ (25,4%).

Размислувајќи за справувањето со корона вирусот, од испитаниците беше побарано да кажат колку добро **министерот за здравство, Венко Филипче** ја врши својата работа. На графиконот 23 може да се забележи дека тие имаат поделен став во однос на ова прашање, па речиси половина од нив сметаат дека тој работи добро (51,3%), односно лошо (47,7%).

Графикон 24. Задоволство од работата на министерот за здравство Венко Филипче (%).

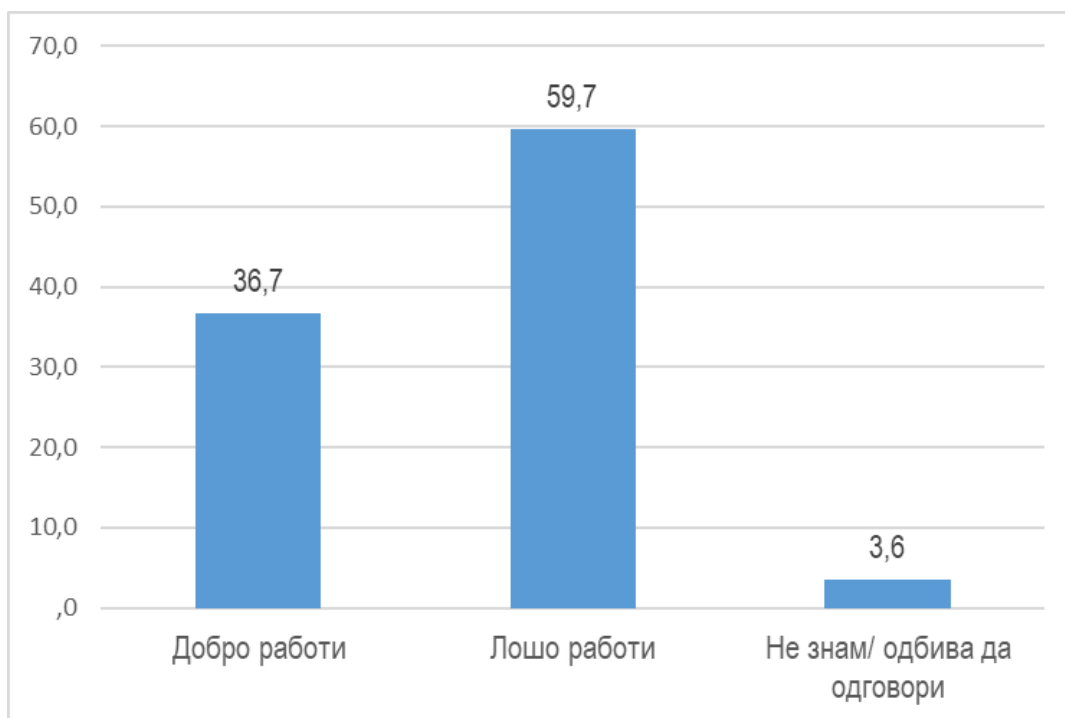
Иако етничката припадност немала влијание врз одговорите на испитаниците, сепак можат да се забележат разлики во однос на нивниот пол, возраст и регион на живеење. Процентот на жени (56,8%) кои позитивно ја оцениле работата на министерот за здравство Венко Филипче е повисок во однос на мажи (45,9%).

Разликата меѓу најмладите испитаници (18-29 години) и највозрасните (над 65 години) е околу 14 пп, односно, позитивната оценка за неговата работа расте од 49,2% кај најмладите до 63,0% кај највозрасните. Регионално гледано, највисокиот процент на испитаници кои одговориле дека тој работи добро живеат во Југозападниот регион (66,0%), а по нив се испитаниците од Вардарскиот регион (63,0%).

Очекувано, врз одговорите на испитаниците за работата на министерот Филипче имала нивата партиска припадност. Па забележливо е дека големо мнозинство од испитаниците кои се симпатизери на СДСМ сметаат дека тој работи добро (91,2%), што е за 74 пп повеќе од симпатизерите на ВМРО- ДПМНЕ, од кој 16,9% дале таков одговор. Вакви драстични разлики не можат да се забележат кај партиски неопределените испитаници, од кои 47,9% сметаат дека тој работи добро, а 50,1% дека работи лошо.

Од испитаниците исто така беше побарано да оценат како **премиерот на државата, Зоран Заев** ја врши својата работа справувајќи се со кризата предизвикана од корона вирусот. Од податоците на графиконот 24 може да се забележи дека мнозинство од нив не се задоволни од тоа како премиерот ја врши својата работа (59,7%), додека пак речиси една третина од нив сметаат дека тој работи добро (36,7%).

Графикон 25. Задоволство од работата на премиерот Зоран Заев (%).

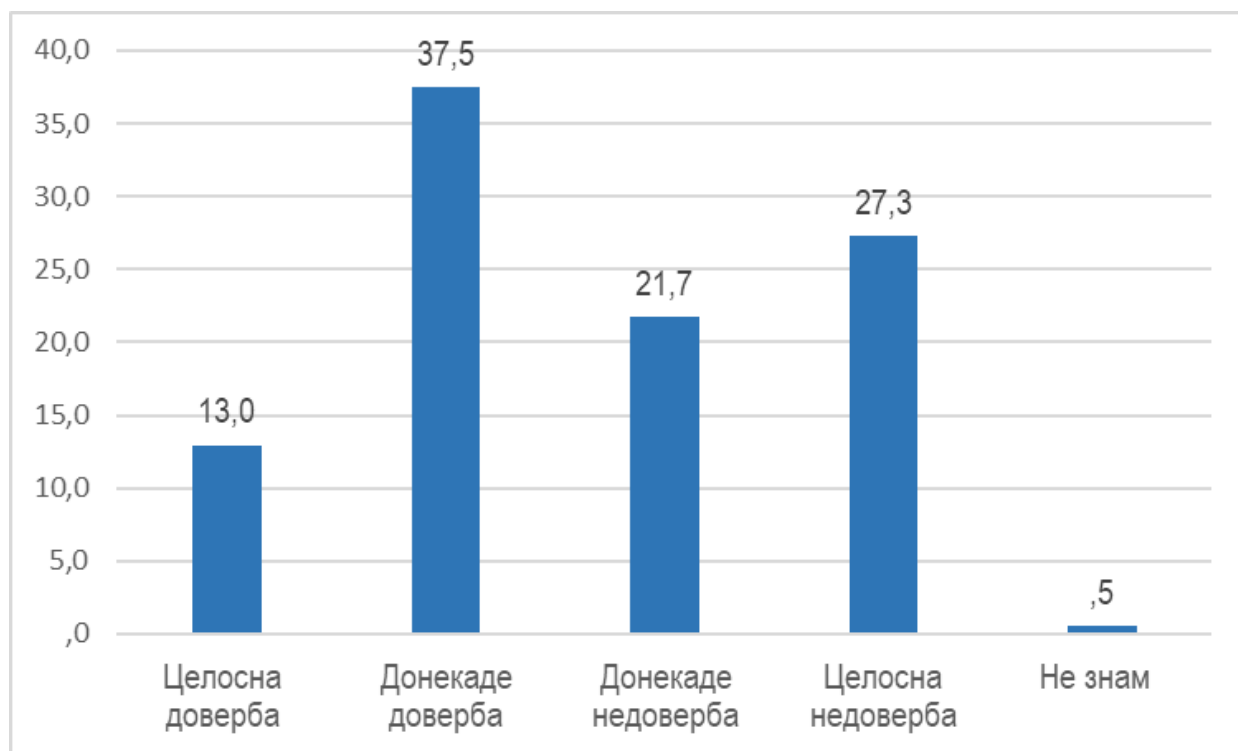

Најголемо незадоволство од работата на премиерот Зоран Заев изразиле испитаниците на возраст од 40 до 49 години, од кои 67,0% сметаат дека тој работи лошо. Гледано низ призмата на етничка припадност на испитаниците забележливо е дека етничките Албанци подобро ја оцениле неговата работа во однос на етничките Македонци. Па така, 44,6% од етничките Албанци сметаат дека Зоран Заев работи добро, што е за речиси 12 пп повеќе од етничките Македонци кои го делат овој став (32,7%). Регионално гледано, најголемо незадоволство од работата на премиерот изразиле жителите на Полошкиот регион (68,1%), а по нив се жителите на Пелагонискиот (63,6%) и Скопскиот регион (62,5%).

Повторно, и врз одговорите на ова прашање влијание имала партиската припадност. Па така, големо мнозинство од испитаниците, симпатизери на СДСМ сметаат дека премиерот Зоран Заев работи добро справувајќи се со кризата предизвикана од корона вирусот (85,6%). За разлика од нив, големо мнозинство од испитаниците, симпатизери на ВМРО-ДПМНЕ, сметаат дека тој работи лошо (93,2%). Од податоците на истражувањето може да се забележи дека мнозинство од партиски неопределените испитаниците сметаат дека Зоран Заев работи лошо (65,2%).

Една година по појавата на корона вирусот и започнувањето на здравствената криза, светот пополека го започнува процесот на имунизација. Во моментот постојат неколку различни вакцини, но и непрекинат проток на информации поврзани со нивната ефикасност, како и можните несакани последици од нивната употреба. Ставовите во однос на довербата во новите вакцини се поделени, па половина од испитаниците одговориле дека целосно и донекаде имаат доверба во нив (50,4%), а речиси ист е процентот на оние кои одговориле дека донекаде и целосно немаат доверба во новите вакцини (49,1%).

Графикон 26. Доверба во новите вакцини за Ковид-19 (%)

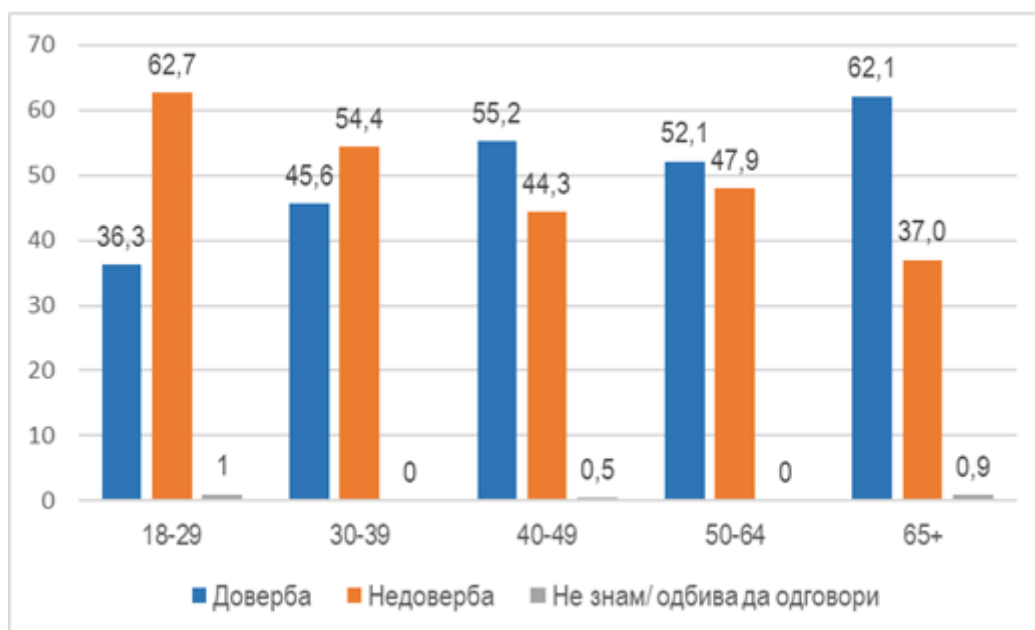
Етничката припадност, возраста и регионот на живеење се демографски карактеристики кои влијаеле врз одговорите за довербата во новите вакцини. Етничките Албанци изразиле поголема доверба во вакцините (67,5%) во однос на етничките Македонци (44,5%), а разликата помеѓу овие две заедници изнесува 23 пп. Вакви разлики во одговорите не можат да се забележат кај другите етнички заедници во државата, од кои 48,5% одговориле дека имаат, а 50,0% дека немаат доверба во вакцините.

Регионално гледано, најголема доверба во вакцините за Ковид-19 имаат жителите на Полошкиот регион (69,4%), а по нив се жителите на Пелагонискиот (56,4%) и Југозападниот регион (55,0%). Скептицизмот во однос на вакцините е најзастапен во

Југоисточниот регион, каде 67,0% одговориле дека целосно и донекаде немаат доверба во нив, а по него е Источниот регион (65,6%).

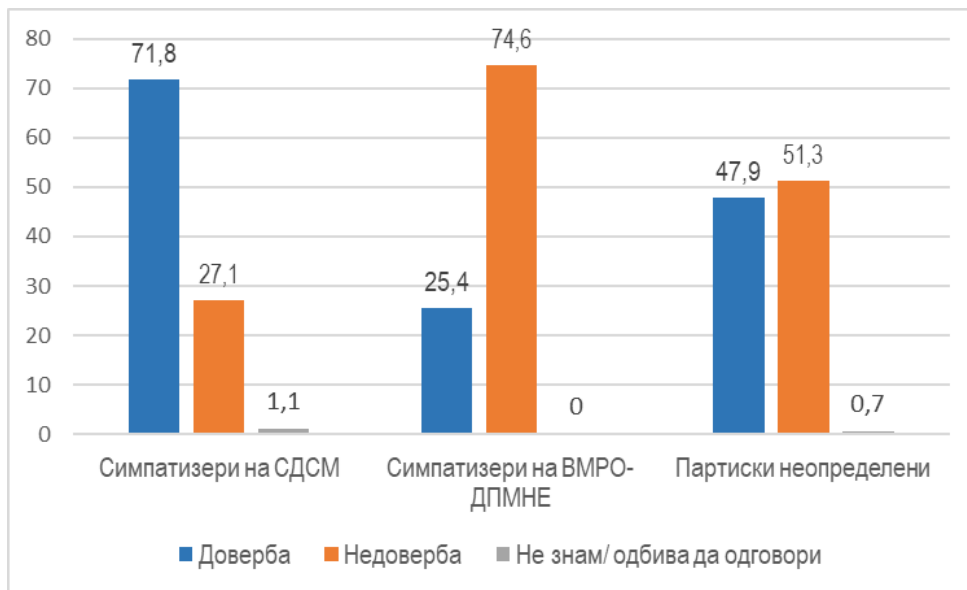
На графикон 26 е претставено влијанието на возраста врз одговорите за довербата во новите вакцини за Ковид-19. Повторно се појавуваат најдрастични разлики помеѓу најмладите и најстарите испитаници. Па така, скептицизмот кон вакцините е најизразен кај испитаниците на возраст од 18 до 29 години од кои мнозинство, односно 62,7% изјавиле дека целосно и донекаде немаат доверба. За разлика од нив, процентот на испитаници на возраст над 65 години кои го делат овој став е за речиси 26 пп понизок, односно 37,0% од нив изјавиле дека немаат доверба во новите вакцини. Дополнително, оваа возрасна група изразила најголема доверба (62,1%).

Графикон 27. Влијанието на возраста врз довербата во новите вакцини за Ковид-19 (%)

Интересно е дека, врз одговорите за доверба во вакцините влијание имала и партиската припадност на испитаниците. Па на графиконот 27 се преставени разликите во одговорите на овие испитаници. Забележливо е дека големо мнозинство од испитаниците, симпатизери на СДСМ одговориле дека целосно и донекаде имаат доверба во вакцините (71,8%). Сличен е и процентот на испитаници симпатизери на ВМРО-ДПМНЕ кои имаат спротивен став, односно големо мнозинство од нив одговориле дека целосно и донекаде немаат доверба во вакцините (74,6%). Вакви разлики не можат да се забележат помеѓу одговорите на партиски неопределените испитаници, од кои 47,9% одговориле дека имаат, а 51,3% дека немаат доверба во вакцините.

Графикон 28. Влијание на партиската припадност врз довербата во новите вакцини за Ковид-19

На самиот почеток на процесот на имунизација⁸ во државата, испитаниците беа прашани за тоа колкава е веројатноста дека ќе се вакцинираат кога тоа ќе биде достапно. Мнозинство од нив (56,4%) одговориле многу веројатно, односно веројатно е дека ќе се вакцинираат. Малцинство од нив (40,7%) одговориле дека воопшто не е веројатно, односно не е веројатно дека ќе се вакцинираат. Споредено со декември 2020 година, бројот на оние кои одговориле дека донекаде и воопшто не е веројатно дека ќе се вакцинираат (58,6%) се намалил за 18 пп.⁹

Графикон 29. Веројатност за вакцинирање кога тоа ќе биде достапно (%).

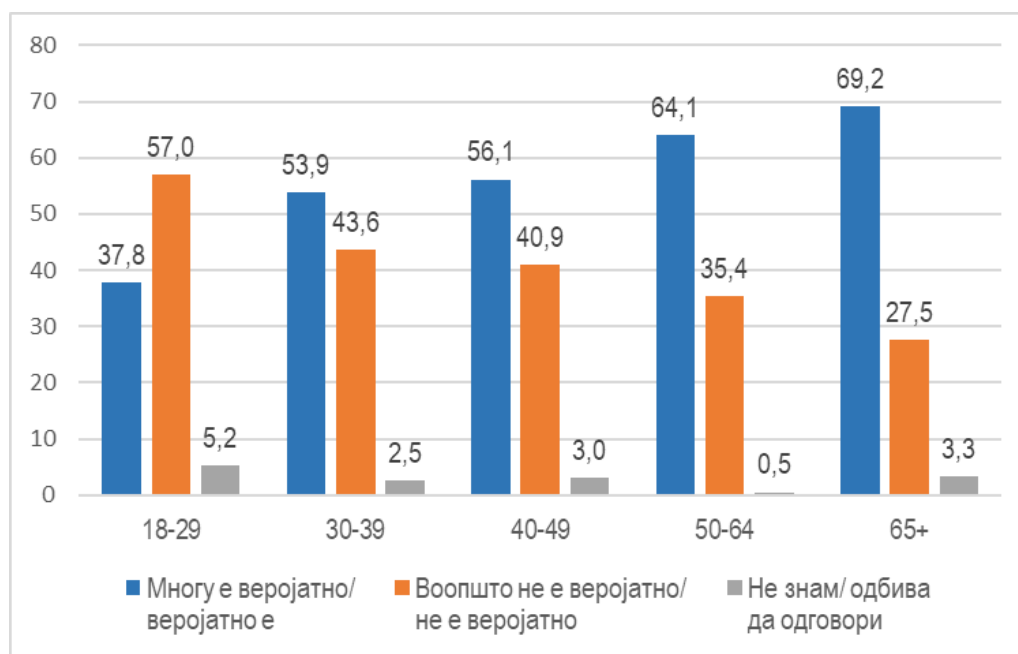
⁸ На 17 февруари 2021 година, во модуларната болница при Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби почна вакцинацијата на 260 здравствените работници против КОВИД-19.

⁹ IBID

Најголемо влијание врз одговорите на ова прашање имале етничката припадност, возраста и регионот на живеење на испитаниците. Процентот на испитаници кои се етнички Албанци, а одговориле дека многу веројатно, односно веројатно ќе се вакцинираат кога тоа ќе биде достапно изнесува 73,1%, што е за 21 пп повеќе од процентот на етнички Македонци (51,7%). Според податоците преставени на графиконот 29, веројатноста за вакцинирање расте паралелно со возраста на испитаниците, од 37,8% кај најмладите на возраст од 18 до 29 години, до 69,2% кај оние на возраст над 65 години. Регионално гледано, процентот на испитаници кои одговориле дека многу веројатно, односно веројатно ќе се вакцинираат е во Полошкиот (75,6%) и Вардарскиот регион (74,0%), а најнизок во Југоисточниот регион (35,2%).

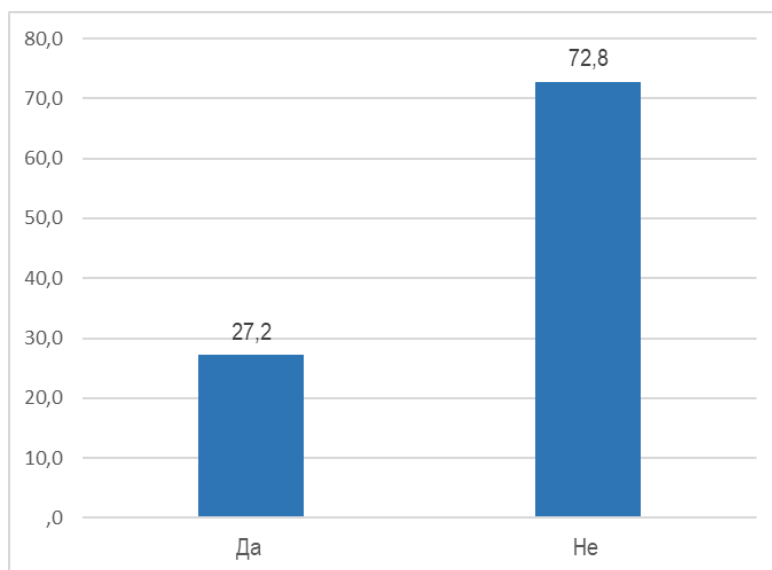
Врз одговорите на ова прашање, повторно имала влијание партиската припадност на испитаниците, па така, симпатизерите на СДСМ (69,6%) изразиле поголема спремност за вакцинирање, во однос на симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (36,2%).

Графикон 30. Влијанието на возраста врз веројатноста за вакцинирање (%)

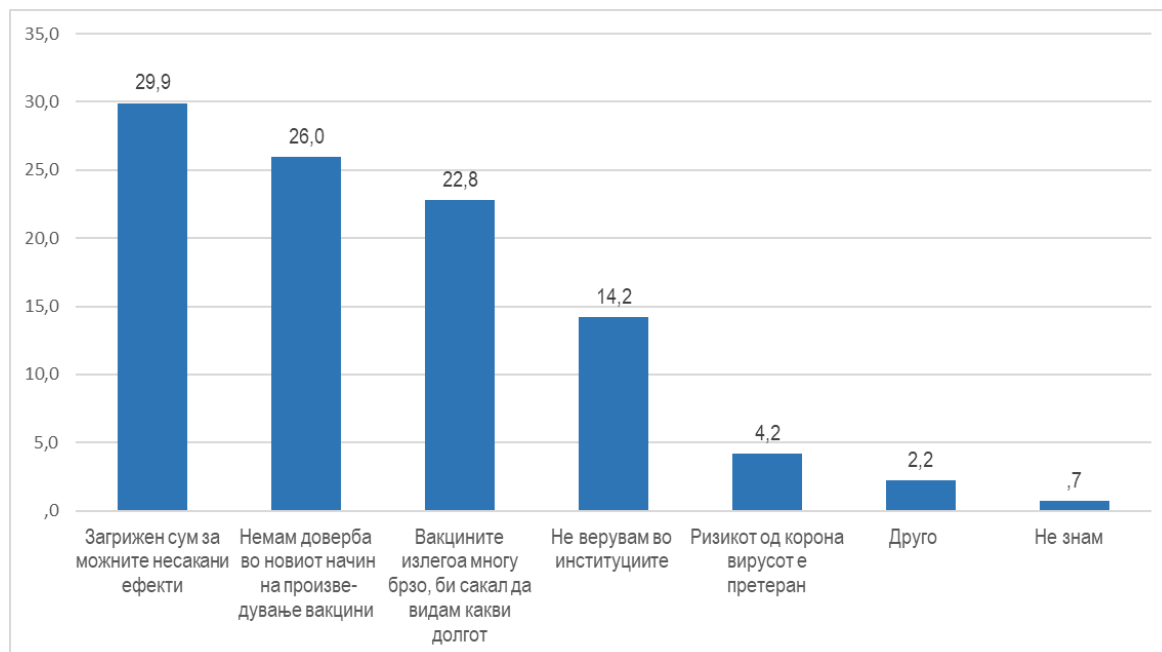
На 11 февруари 2021 година, Министерството за здравство информираше дека е пуштена во употреба веб-страницата „Vаксинација.mk“ на која граѓаните ќе можат да се пријават за вакцинација против Ковид-19. Па затоа, како дел од ова истражување, испитаниците кои одговориле дека е веројатно, односно многу веројатно да се вакцинираат беа прашани дали се пријавиле за вакцинација. Според податоците на ова истражување, мало малцинство од овие испитаници, односно 27,2% се пријавиле за вакцинирање, додека пак, големо мнозинство од нив не го сториле тоа (72,8%).

Графикон 31. Пријавување за вакцинација

Испитаниците кои договориле дека многу веројатно, односно веројатно нема да се вакцинираат кога тоа ќе биде достапно беа прашани за причините зошто нема да го направат тоа. Иако нема мнозински одговор на ова прашање, сепак од податоците на графиконот 31 може да се забележи дека главните причини за нивниот скептицизам се поврзани со загриженоста за можните несакани ефекти (29,9%), немањето доверба во новиот начин на производство на вакцини (26,0%), брзата појава на вакцините и неможноста да се видат долготрајните ефекти (22,8%), како и недовербата во институциите (14,2%). Најнизок е процентот на испитаниците кои одговориле дека веројатно нема да се вакцинираат бидејќи сметаат дека ризикот од корона вирусот е претеран (4,2%)

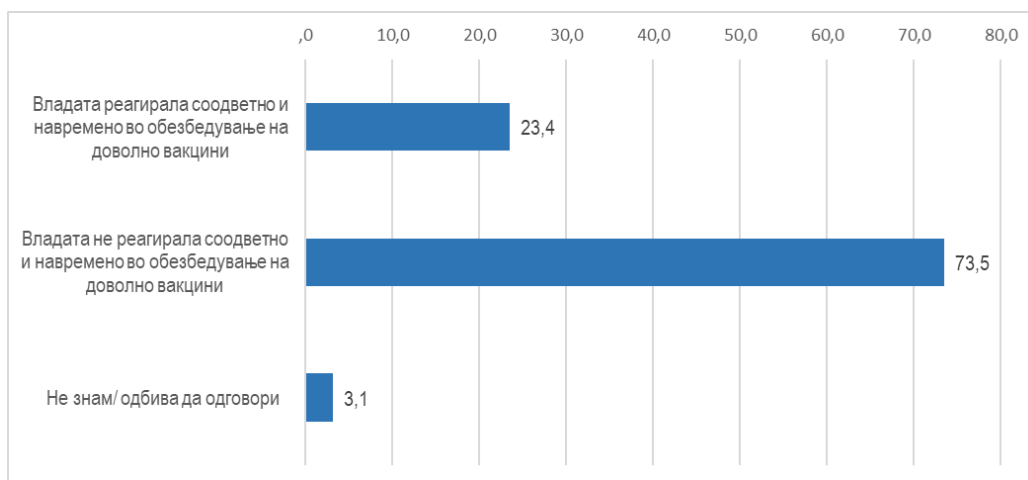
Графикон 32. Причини зошто испитаниците не би се вакцинирале.

Размислувајќи за проблемите за набавка на доволно вакцини големо мнозинство од испитаниците (73,5%) сметаат дека Владата не реагираа соодветно и навремено

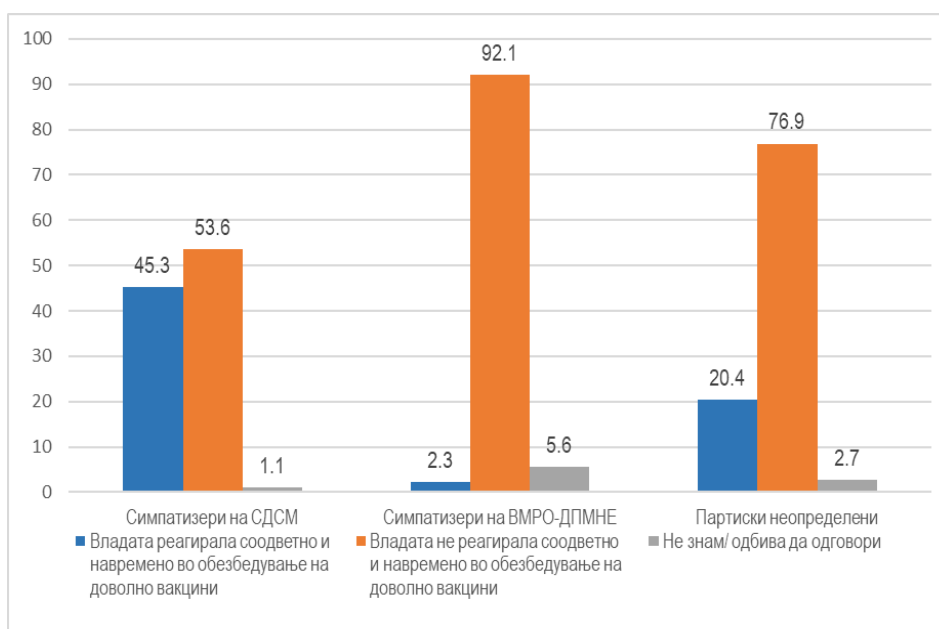
(графикон 32). Мало малцинство од испитаниците, односно 23,4% сметаат дека Владата реагира брзо и навремено при набавката на вакцини.

Графикон 33. Ставови за тоа дали Владата реагираа соодветно и навремено во обезбедувањето на доволно вакцини

Гледано низ призмата на партиска припадност на испитаниците, интересно е да се забележи дека симпатизерите на СДСМ имаат поделен став во однос на ова прашање (графикон 33). Па така, речиси половина од нив, односно 53,6% сметаат дека владата не реагираа соодветно и навремено, а 45,3% сметаат дека владата реагираа соодветно и навремено при набавката на доволно вакцини. Големо мнозинство од испитаниците, симпатизери на ВМРО-ДПМНЕ (92,1%), но и од партиски неопределените (76,9%), сметаат дека владата не реагираа соодветно и навремено.

Графикон 34. Влијание на партиската припадност врз ставовите за тоа дали Владата реагираа соодветно и навремено во обезбедувањето на доволно вакцини (%)

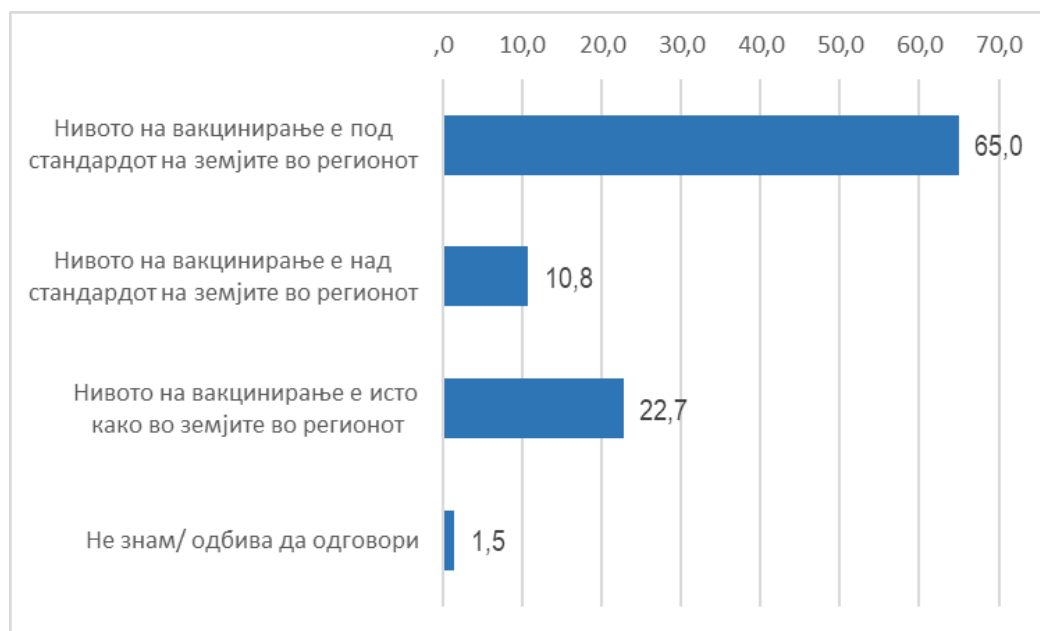
Процентот на етнички Македонци кои се согласуваат со ставот дека Владата не реагираа соодветно во процесот на набавка на вакцини (81,4%) е повисок од процентот на етнички Албанци (56,2%), а разликата изнесува 25 пп. Регионално гледано, најкритички врз процесот на набавка на вакцини гледаат испитаниците од Вардарскиот регион (90,4%), а по нив се испитаниците од Источниот (86,7%) и Пелагонискиот регион (80,9%).

Споредено со земјите во регионот, мнозинство од испитаниците (65,0%) сметаат дека нивото за вакцинирање во Македонија е под стандардот. Мало малцинство сметаат дека нивото исто како останатите земји (22,7%), додека пак, незначително малцинство сметаат дека нивото е над стандардот на земјите во регионот.

Во однос на демографските карактеристики на испитаниците, нивната возраст и пол немале влијание врз одговорите, но разлики можат да се забележат според нивната етничка припадност. Етничките Македонци изразиле поголемо ниво на незадоволство во однос на степенот на вакцинација во државата, па 73,4% одговориле дека нивото на вакцинација е под стандардот во регионот, што е за 30 пп повеќе од етничките Албанци кои го споделуваат овој став (43,4%). Испитаниците кои живеат во град се понезадоволни (72,3%) од испитаниците кои живеат во село (53,9%). Регионално гледано, процентот на испитаници кои сметаат дека нивото на вакцинација е под стандардот на земјите во регионот е највисок во Вардарскиот регион (91,8%), а по нив се испитаниците од Источниот регион (74,4%).

Партиската припадност на испитаниците имала влијание врз одговорите на испитаниците. Па процентот на испитаници, симпатизери на ВМРО-ДПМНЕ (49,7%) кои сметаат дека земјите во регионот имаат повисок стандард на вакцинирање е повисок во однос на испитаниците симпатизери на СДСМ (88,7%) за 39 пп.

Графикон 35. Ставови за нивото на вакцинирање во Македонија споредно се земјите во регионот

5. ВЛИЈАНИЕТО НА КОВИД-19 ВРЗ ЕКОНОМИЈАТА

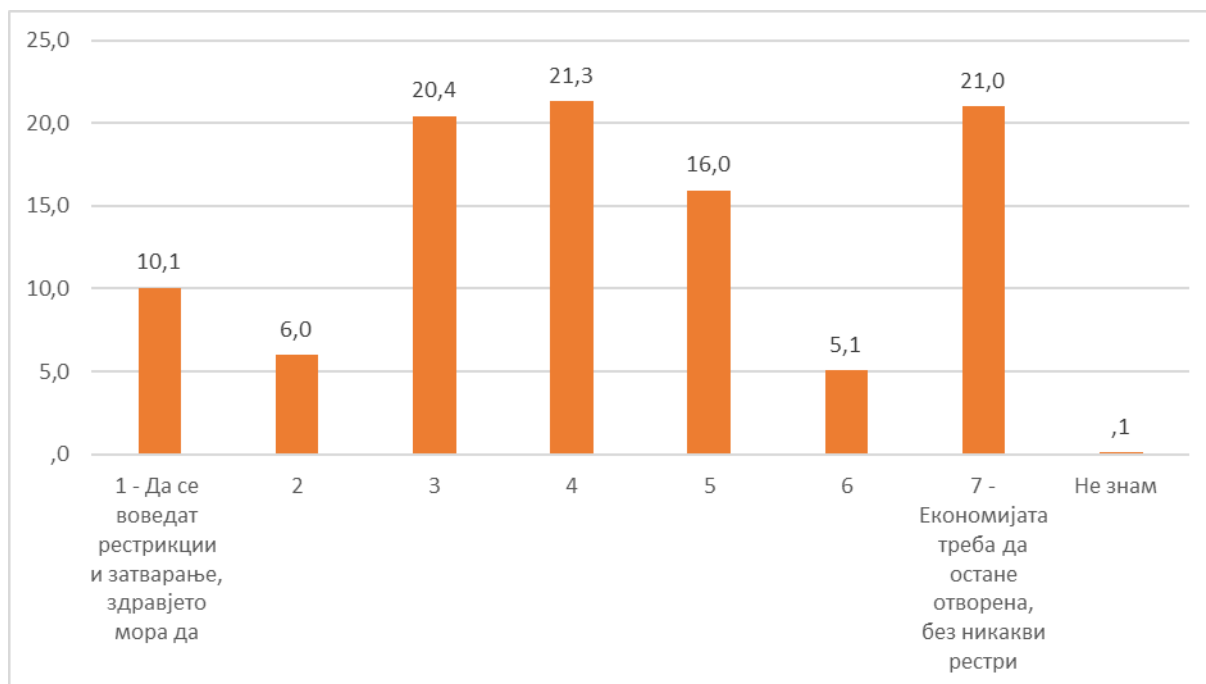
Пандемијата предизвикана од корона вирусот силно ја погоди светската економија. Државите се обидуваат колку што е можно да им помогнат на компаниите и нивните вработени полесно да ја пребродат кризата. Властите во Северна Македонија обезбедија четири пакети мерки за поддршка на економијата, а петтиот е во фаза на одобрување пред членовите на Собранието.

Кризата од самиот почеток ја наметнува дилемата за отвореност на економијата од една страна и ограничувања кои ќе овозможат да се заштити здравјето на

граѓаните од друга страна. Имајќи ги предвид тие два екстрема – „да се воведат рестрикции и затворање затоа што здравјето мора да се заштити“ на една страна и „економијата треба да остане отворена без никакви рестрикции“ на друга страна, испитаниците беа прашани да го позиционираат нивниот став на скала од 1 до 7. Гледајќи ги екстремните ставови (графикон 36) може да се забележи дека двојно се побројни (20,0%) оние кои сметаат дека економијата треба да остане отворена, без никакви рестрикции во однос на оние кои се на почетокот на скалата и сметаат дека треба да се воведат рестрикции и затворање затоа што здравјето мора да се заштити. Сепак, иако околу една третина од испитаниците се распоредени на краевите на оваа скала, мнозинството ја пополнува средината, односно 57,7% својот став го позиционирале на скалилата 3, 4 и 5.

Гледано од аспект на работниот статус на испитаниците, самовработените (69,0%) и вработените во јавни институции (67,3%) се побројни меѓу оние кои својот став го позиционирале на скалилата 3, 4 или 5. Позаинтересирани за отворање на економијата се земјоделците од кои 40,5% својот став го позиционирале на скалилото 7. Регионално гледано, жителите на југоисточниот регион (35,2%) најчесто го позиционирале својот став за отвореност на економијата на скалилото 7. Етничката припадност имала влијание на одговорите па може да се забележи дека 72,3% од етничките Албанци својот став го позиционираат на средината на скалата, односно на скалилата 3, 4 или 5 за разлика од 53,5% од етничките Македонци и 56,6% од припадниците на другите заедници.

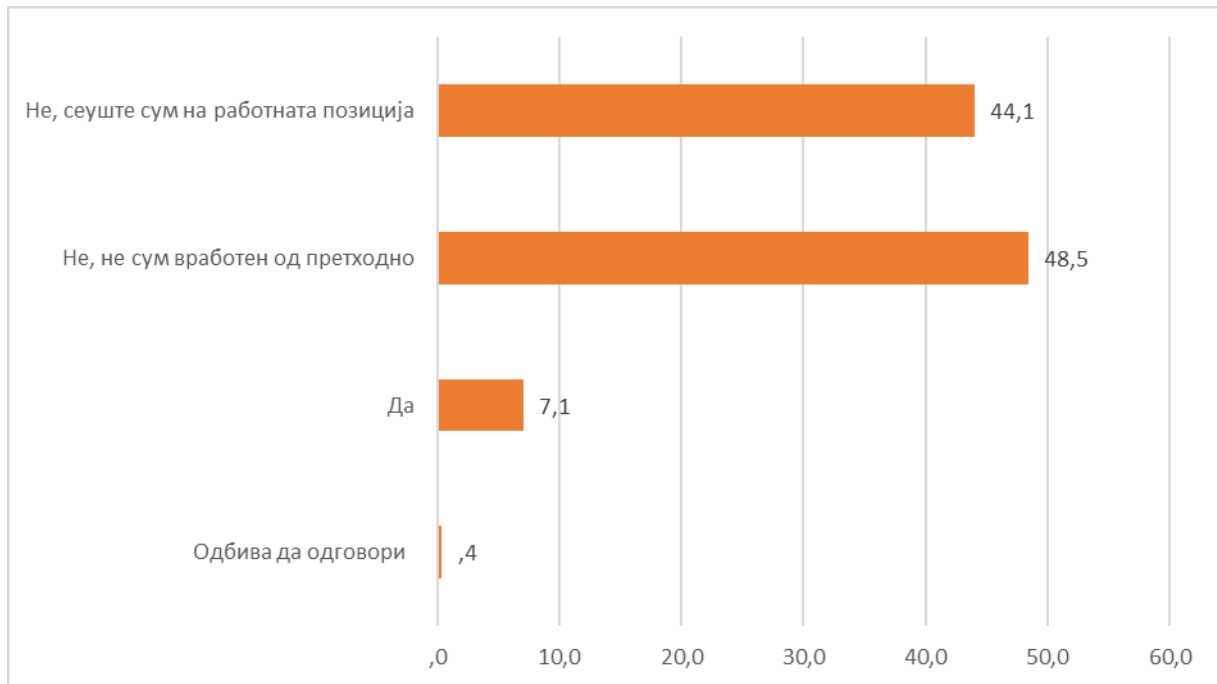
Графикон 36 Ставови на испитаниците за степенот на отвореност на економијата

Вкупно 44,1% од испитаниците останале на своите работни места за време на пандемијата додека 7,1% останале без работа. Треба да се има предвид дека во изјавата „не, не сум вработен од претходно“ не се препознаваат само невработените, туку и испитаниците кои имаат работен статус на пензионери, студенти, ангажирани во домашни задачи и сл.

Во истражувањето¹⁰ направено во мај 2020 година, испитаниците беа прашани дали сметаат дека работните места им се сигурни. Вкупно 80,0% од нив одговорија дека целосно или до некаде им се сигурни, додека 7,4% одговорија дека воопшто не им се сигурни. Овој процент е речиси идентичен со процентот на испитаниците кои рекле дека ги изгубиле работните места (7,1%) во истражувањето направено во март 2021 година.

Графикон 37 Губење/задржување на работните позиции

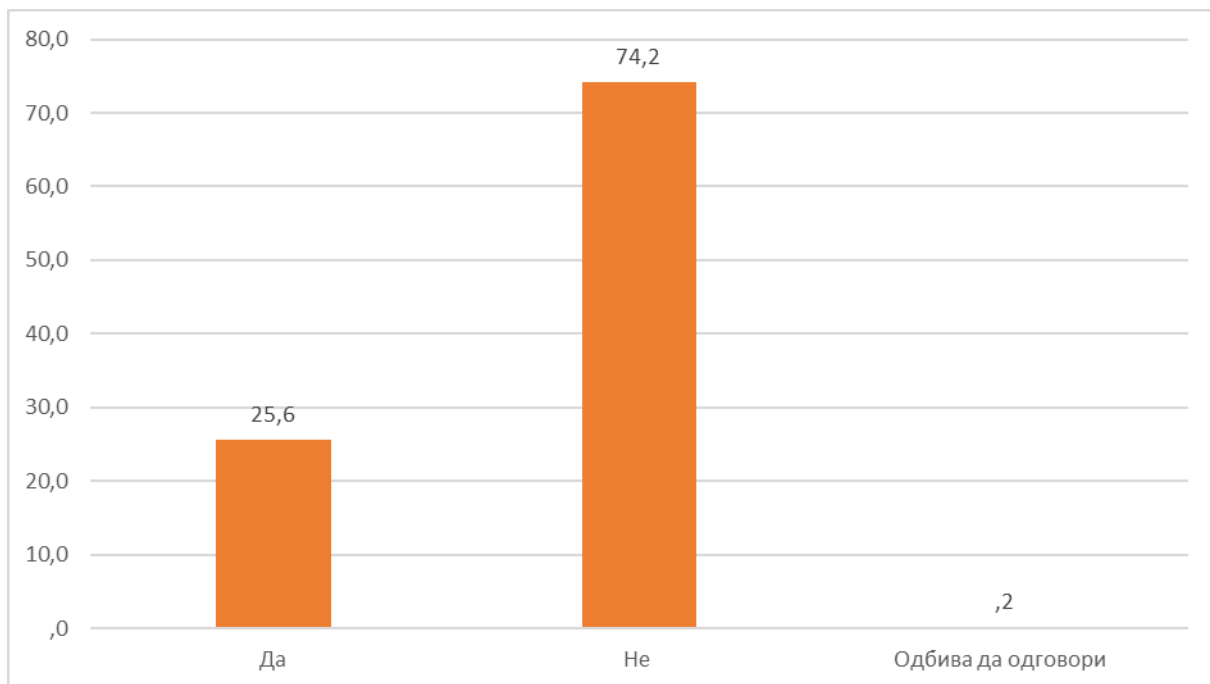
Околу три четвртини од оние кои ги задржале работните места (74,2%) рекле дека не се соочиле со намалување на платите, додека 25,6% изјавиле дека нивните плати биле намалени. Нема особени разлики во поглед на демографските карактеристики на испитаниците. Малку над просекот се процентите кај земјоделците и самовработените па така, кај 35% од земјоделците и кај 40% од самовработените имало намалување на платите што е околу 10, односно околу 15 процентни поени повеќе од просекот на оние чии плати биле намалени.

Во истражувањето¹¹ од мај 2020 година испитаниците беа прашани дали сметаат дека приходите на работното место им се сигурни. Тогаш, големо мнозинство од 76,2% рекле дека целосно или до некаде им се сигурни приходите, додека 19,2% изјавиле дека воопшто или до некаде не се сигурни во тоа. Сега, 10 месеци од тоа истражување, искуството покажува дека на нешто повисок процент од оние кои претходно изразиле несигурност во задржувањето на висината на приходите, всушност им биле намалени платите.

¹⁰ Михаиловска Ј., Ивановска Ф., Кржаловски А., (2020) Состојбата со Ковид-19 кризата, МЦМС, достапно на <https://mcms.mk/images/docs/2020/sostojba-so-kovid-19-krizata-2020.pdf> [пристапено на 6.04.2021]

¹¹ IBID

Графикон 38 Влијание на Ковид-19 на платите на вработените

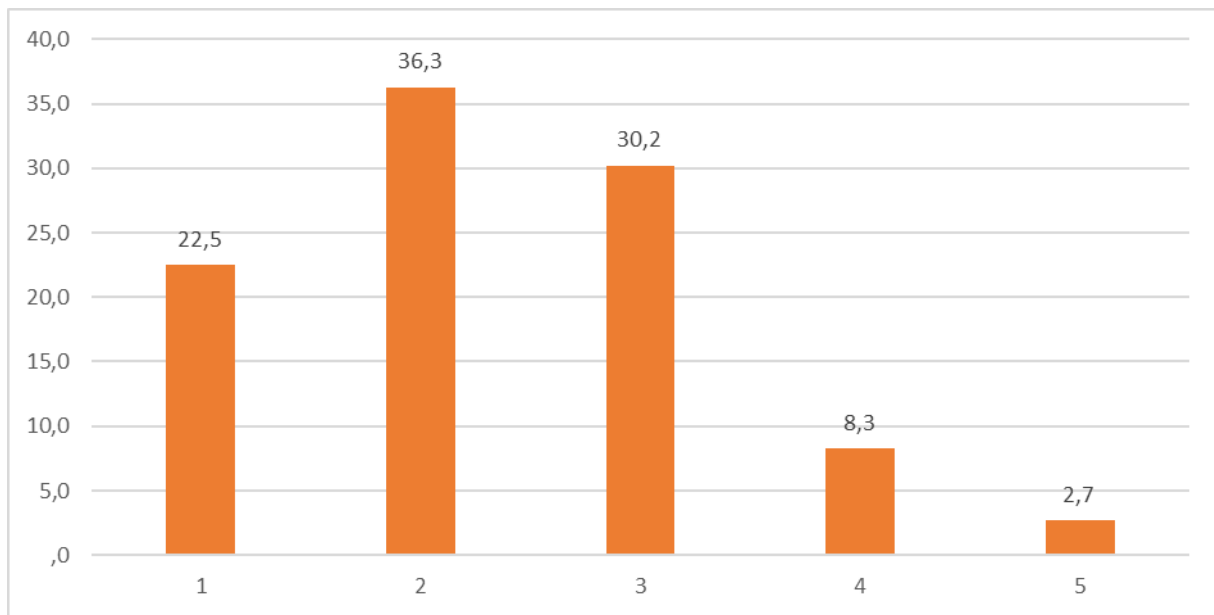

Средната оценка што испитаниците и ја дале на Владата за нејзините економски мерки е доволен 2,3 и за 0,4 е пониска од оценката што и ја дале во претходното истражување¹² направено во мај 2020 година кога изнесувала 2,7. Мнозинство од испитаниците (66,5%) и дале на Владата оценка 2 или 3 за тоа што го прави за да му олесни на приватниот сектор. Околу една петтина (22,5%) ги оцениле мерките со најслаба оценка, додека 11,0% ги оцениле со 4 или 5. Ако се спореди ова со истражувањето направено во мај 2020 година можат да се забележат извесни разлики во поединечните оценки. Малку е понизок процентот на оние кои ги оцениле мерките со 1 (19,6%), додека за речиси 20пп е помал бројот на испитанците кои ги дале оценките 2 или 3 (46,3%). Повисок е процентот на оние кои ги оцениле мерките со 4 или 5 и изнесува 21,2%, односно речиси 10пп повеќе од оние кои ги оцениле владините мерки со 4 или 5 во ова истражување.

Гледано од аспект на демографските карактеристики на испитаниците, може да се забележи дека големо мнозинство од етничките Албанци (83,9%) ги оцениле мерките со 2 или 3 што е 17,4 процентни поени повеќе од просекот. Земјоделците биле доста критични кон овие мерки, па 37,8% од нив ги оцениле со 1. Регионално гледано, жителите на вардарскиот (42,5%) и југоисточниот (40,7%) регион најчесто ја избирале оценката 1, а оние од пелагонискиот (76,4%) и полошкиот (85,6%) регион најчесто ги оценувале мерките со 2 или 3. Сепак, најнегативни се оценките на симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ. Мнозинство од нив (51,4%) ги оцениле мерките со 1. За разлика од нив, симпатизерите на СДСМ се вклопуваат во просечните вредности, освен кај оценките 4 и 5 за кои се определиле 25,4 од нив.

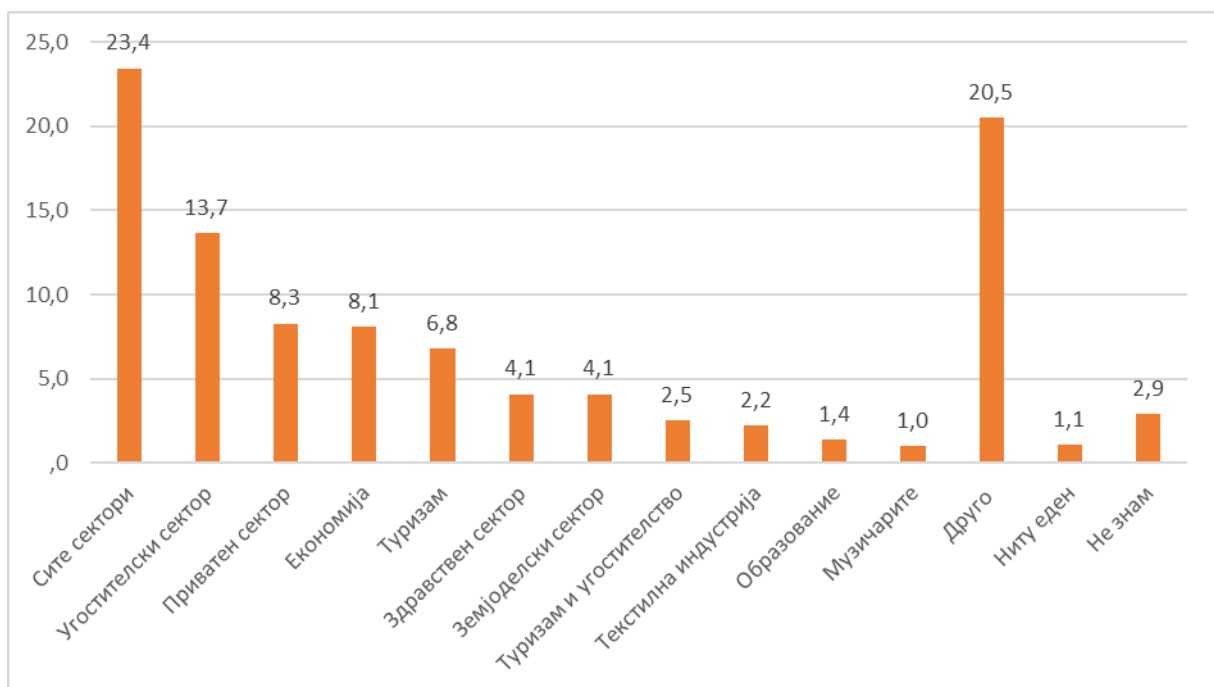
¹²IBID

Графикон 39 Оценка на економските мерки на Владата

Сите сектори (23,4%) е најчесто дадениот одговор на прашањето „Според вас, кој сектор е најпогоден од кризната ситуација“? Прашањето беше без понудени одговори па има вкупно 150 различни одговори. Во графиконот 40 се презентирани оние кои ги дале барем 1% од испитаниците. Сите други, во графиконот се презентирани под „друго“. Вториот најчесто спомнуван сектор е угостителството (13,7%), потоа приватниот сектор и економијата кои имаат по 8,3% односно 8,1%, а на петтото место е туризмот со 6,8%. Споредено со податоците од истражувањето¹³ направено во мај 2020 година, најчестите одговори на испитаниците на истово прашање биле угостителство и туризам (27%), сите сектори (24%) и приватните бизниси (22%).

Графикон 40 Перцепции за најпогодени сектори од кризата

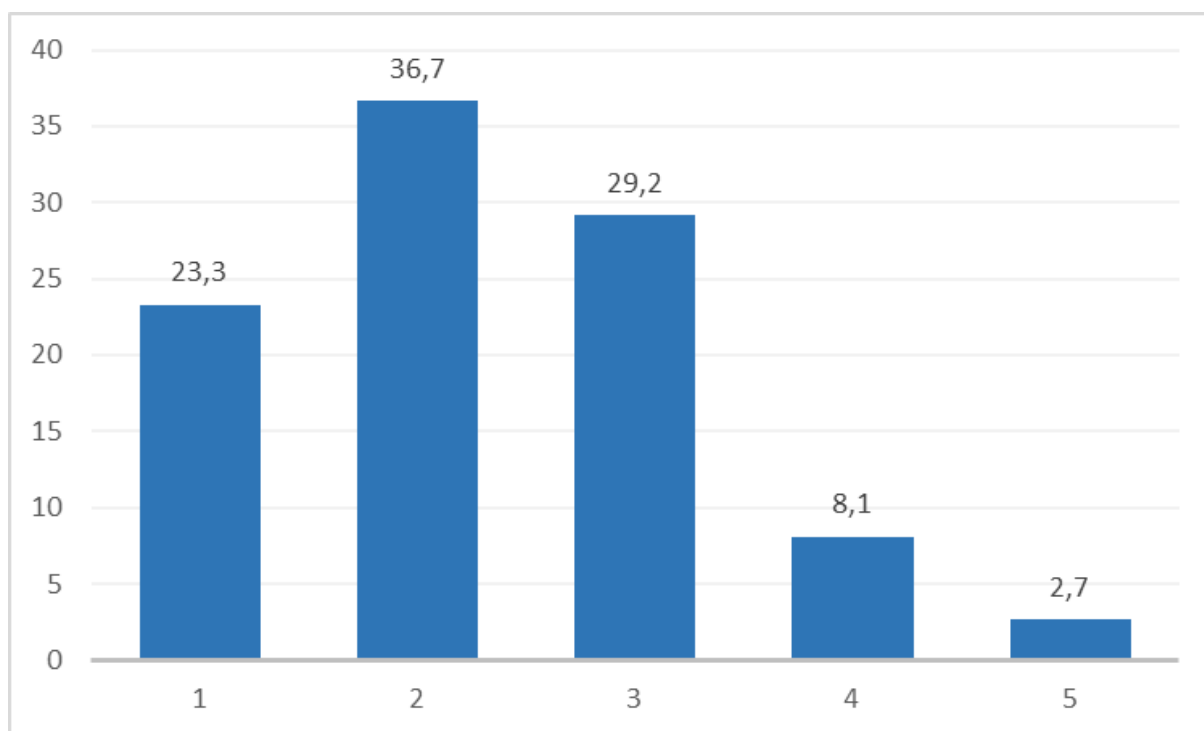
¹³ IBID

6. Образование

Во март 2020 г. со почетокот на пандемијата предизвикана од КОВИД-19, една од првите донесени владини мерки беше затворањето на училиштата и префрлањето на образовниот процес онлајн. Начинот на одвивање на образовниот процес влијае на чувството на нормалност - како кај родителите, така и кај децата. Повеќе земји дадоа приоритет на отворањето на училиштата од септември 2020, додека во Северна Македонија тоа беше ограничено на учениците од прво до трето одделение. За сите останати, наставата продолжи да се одвива онлајн. Во овој дел се обработени прашањата кои се однесуваат на ставовите на граѓаните за квалитетот на образованието и мислењето на граѓаните за подготвеноста на Министерството за образование и наука за следната учебна година.

Средната оценка која испитаниците му ја дале на образовниот процес за учебната 2020/2021 година е 2,3. Доволен 2 (36,7%) или добар 3 (29,2%) се најчестите оценки кои ги избирале испитаниците. Речиси една четвртина од испитаниците (23,3%) го оцениле образовниот процес со незадоволителен 1, а само 2,7% од нив сметаат дека е одличен.

Графикон 41. Оценка на образовниот процес во 2020/2021 (%)

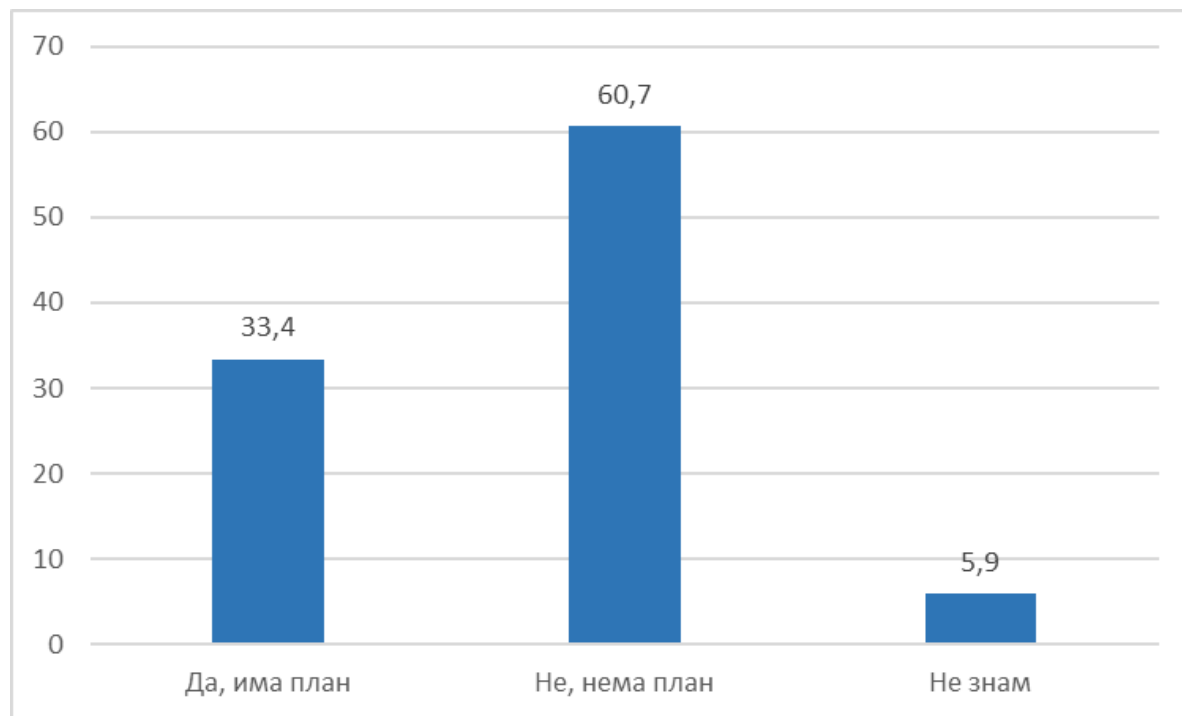

Демографските карактеристики на испитаниците немаат поголемо влијание врз нивното мислење за квалитетот на образовниот процес. Поголема разлика има во однос на партиската ориентација, односно 44,1% од симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ го оцениле образовниот процес со незадоволителен 1, а истата оценка ја избрале 13,8% од симпатизерите на СДСМ.

Испитаниците беа прашани дали сметаат дека Министерството за образование и наука има план за учебната 2021/2022 и одвивање на образовниот процес со физичко присуство на учениците. Мнозинството на испитаници (60,7%) сметаат дека Министерството нема план. Образованието беше честа тема за дискусија во

изминатиот период, па на одговорите на испитаниците сигурно влијаеле повеќе состојби како што е задоцнетиот почеток на учебната година, почетните тешкотии со платформата за одвивање на наставата и недостатокот на информации дека се прават обиди за настава со физичко присуство па макар и од следната учебна година. Една третина од испитаниците веруваат дека Министерството има план за новата учебна година.

Графикон 42. Ставови за плановите на Министерството за образование за следната учебна година (%)

Споредено со истражувањето¹⁴ направено во мај 2020 година се зголемил процентот на оние кои сметаат дека Министерството нема план од 38,8% на сегашните 60,7%. Процентот на оние кои сметале дека Министерството има план е речиси ист, односно благо е намален од 34,5% на сегашните 33,4%. Речиси една четвртина од испитаниците (26,7%) тогаш рекле дека не знаат или одбиле да одговорат на ова прашање. По една година искуство, нивниот број паднал на сегашните 5,9%.

Како и во претходното прашање, поголема разлика во одговорите може да се забележи врз основа на партиска ориентација на испитаниците па така, вкупно 84,2% од симпатизерите на ВМРО ДПМНЕ а 38,1% од симпатизерите на СДСМ сметаат дека Министерството за образование нема план за следната учебна година.

7. Психолошки ефекти

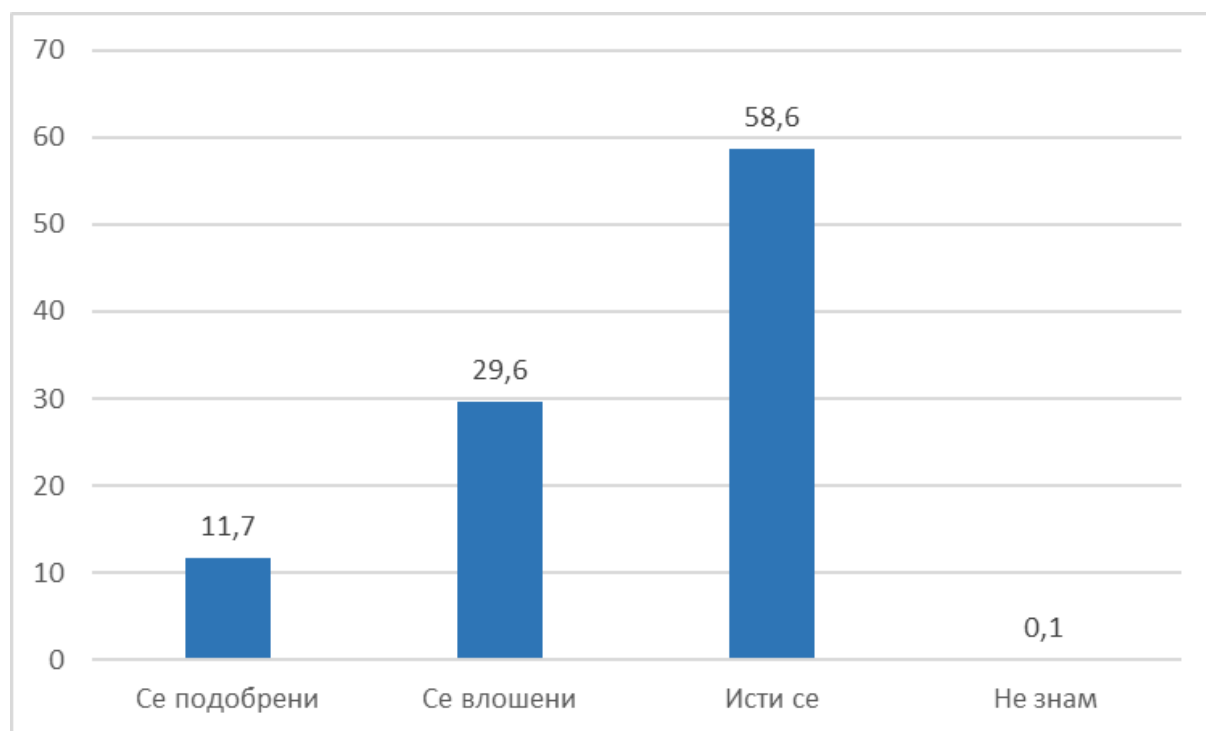
КОВИД-19 предизвика криза која во многу краток период драстично го измени начинот на живеење, наметна големи рестрикции, донесе неизвесност, стрес, лутина, страв, чувство дека другите се потенцијални непријатели по здравјето и дека мора да се држи социјална дистанца. Секојдневието почна да се одвива во многу изменети услови, прифатени како привремено премостување кон она што беше

¹⁴ Михаиловска Ј., Ивановска Ф., Кржаловски А., (2020) Состојбата со Ковид-19 кризата, МЦМС, достапно на <https://mcms.mk/images/docs/2020/sostojba-so-kovid-19-krizata-2020.pdf> [пристапено на 05.04.2021]

општо прифатена нормалност. Стравот, изолацијата, несигурноста за иднината предизвикани од пандемијата на коронавирусот се ризик фактори за менталното здравје на граѓаните. Во овој дел се обработени прашања за перцепциите на граѓаните за односите во нивното семејството и влијанието на пандемијата врз расположението.

Мнозинство од испитаниците (58,6%) сметаат дека односите во нивното семејство во изминатата година останале исти.

Графикон 43. Перцепција за односите во семејството во изминатата година (%)

Ова е намалување во споредба со истражувањето¹⁵ направено во мај 2020 кога 71,0% од испитаниците се изјасниле дека односите во семејството не биле променети. Од друга страна, зголемен е процентот на испитаници кај кои се влошиле односите во семејствата, и тоа од 9,0% во мај 2020 г. на 29,6% сега.

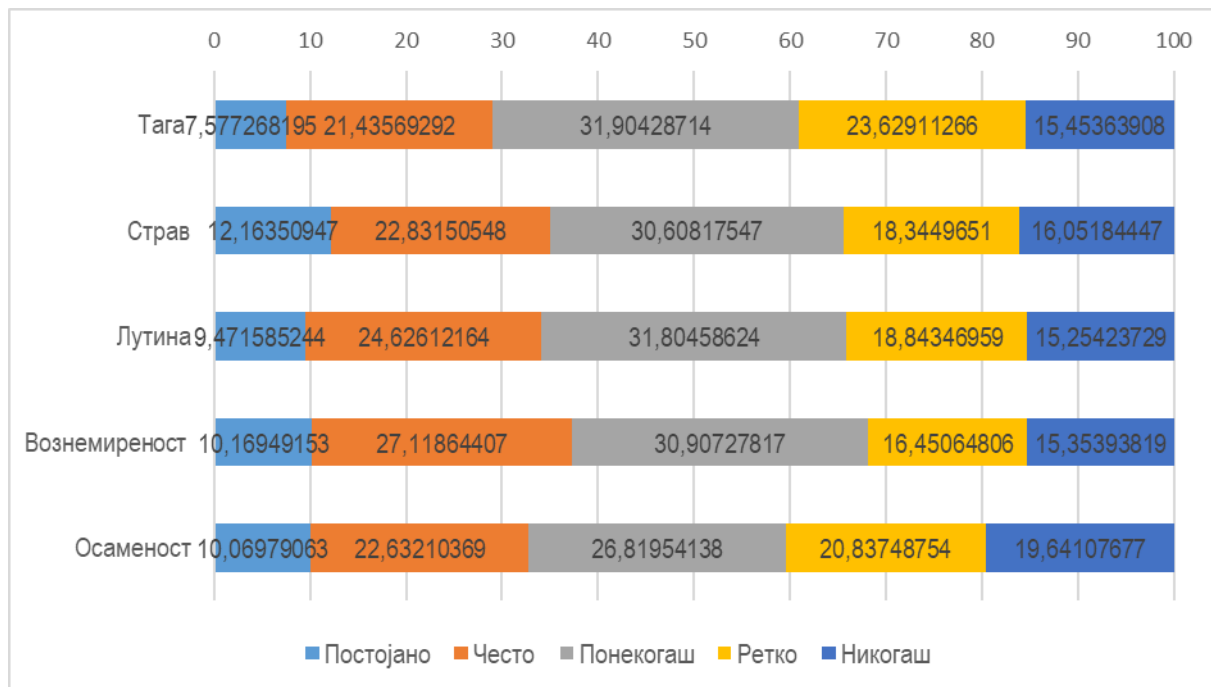
Разлики во одговорите можат да се забележат во однос на етничката припадност на испитаниците, па така процентот на етнички Албанци (27,7%) кои одговориле дека односите во семејството не се променети е понизок од оној кај етнички Македонци (68,9%). Од друга страна, процентот на етнички Албанци (48,2%) кои одговориле дека односите во семејството се влошени е повисок од етничките Македонци (23,4%). Ситуацијата, според истражувањето направено во мај 2020 година била различна, односно тогаш, етничките Албанци (82,8%) биле побројни меѓу оние кои рекле дека односите во семејството се непроменети за разлика од етничките Македонци (66,9%).

Испитаниците одговараа како се чувствувале изминатата година, а имајќи ја на ум кризата. Гледајќи ги поединечно степените на интензитет на чувствата, може да се забележи дека најчесто избраниот одговор е „понекогаш“. Сепак 37,3% постојано или често се чувствувале вознемирено поради ситуацијата, 35,0% постојано или често чувствувале страв за сопствената состојба. Нешто помал е процентот на оние кои

¹⁵ Михаиловска Ј., Ивановска Ф., Кржаловски А., (2020) Состојбата со Ковид-19 кризата, МЦМС, достапно на <https://mcms.mk/images/docs/2020/sostojba-so-kovid-19-krizata-2020.pdf> [пристапено на 05.04.2021]

постојано или често се чувствувале осамено, 32,7%, а 29,0% постојано или често чувствувале тага.

Графикон 44. Влијанието на пандемијата врз расположението (%)

Споредбата со истражувањето¹⁶ од мај 2020 г. покажува дека помал број од испитаниците имале чувства на осаменост, тага, вознемиреност и страв во споредба со сега. Односно, во мај 2020 година, 18,9% од испитаниците постојано или често чувствувале осаменост.

Демографски гледано, жените почесто чувствувале тага, страв, лутина, вознемиреност или осаменост во однос на мажите. Вкупно 41,4% од жените, а 24,2% од мажите постојано или често чувствувале осаменост, 44,8% од жените, а 25,3% од мажите постојано или често чувствувале страв, 45,4% од жените а 29,3% од мажите постојано или често чувствувале вознемиреност, 36,7% од жените а 21,4% од мажите постојано или често чувствувале тага.

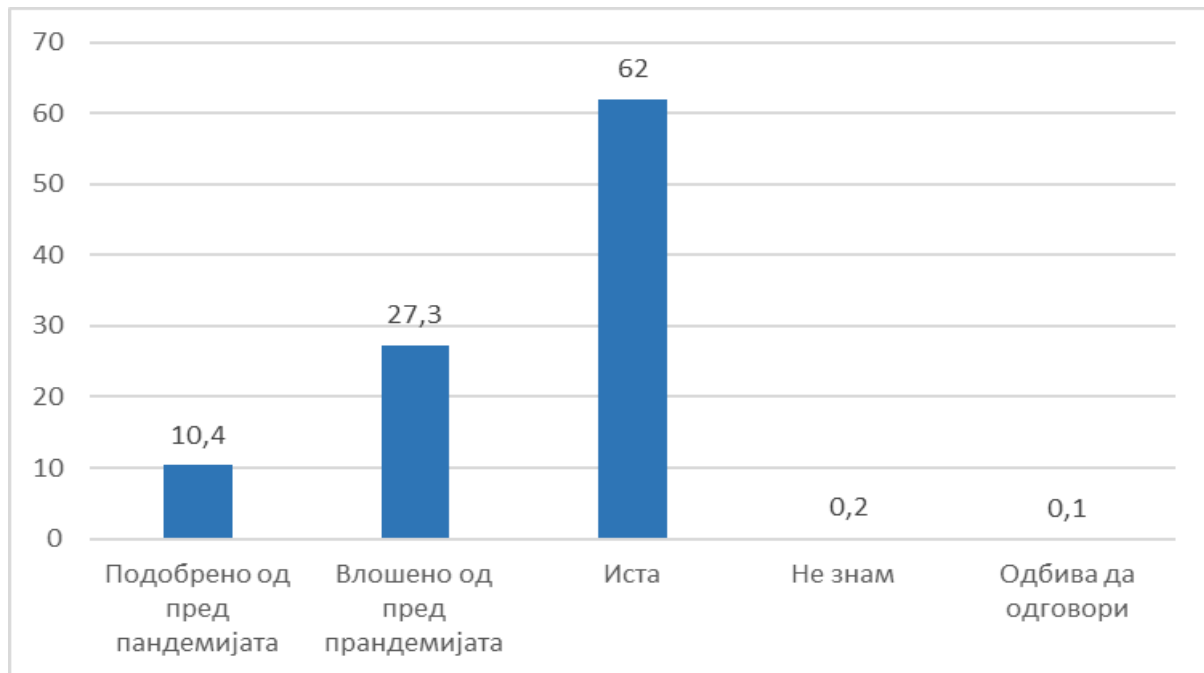
Во однос на нивото на образование, резултатите покажуваат дека тие без образование или само со основно образование имаат поизразени вакви чувства од оние со повисоко образование. Повеќе од половина (57,1%) од испитаниците со незавршено основно образование постојано или често чувствуваат страв, 45,6% од оние со основно образование постојано или често чувствувале страв а овој процент кај испитаниците со завршено високо образование е 27,7% односно кај оние со завршени постдипломски е 7,1%.

Регионално гледано, поизразени вакви чувства има кај жителите на југозападниот регион, каде што 60% од испитаниците постојано или често чувствувале вознемиреност заради состојбата со пандемијата, а 58% постојано или често чувствувале страв. Слична е состојбата кај жителите на пелагонискиот регион каде што овие проценти изнесуваат 51,8% и 50% соодветно.

¹⁶ IBID

На прашањето за влијанието на пандемијата врз менталното здравје, најголем процент од испитаниците (62%) сметаат дека нивното севкупно ментално здравје не е променето во изминатата година.

Графикон 45. Влијанието на пандемијата врз севкупното ментално здравје (%)

Се забележува поголема разлика гледано низ призмата на етничката припадност, етничките Албанци (29,3%) почесто го бирале одговорот дека им е подобро менталното здравје за разлика од етничките Македонци (3,9%).

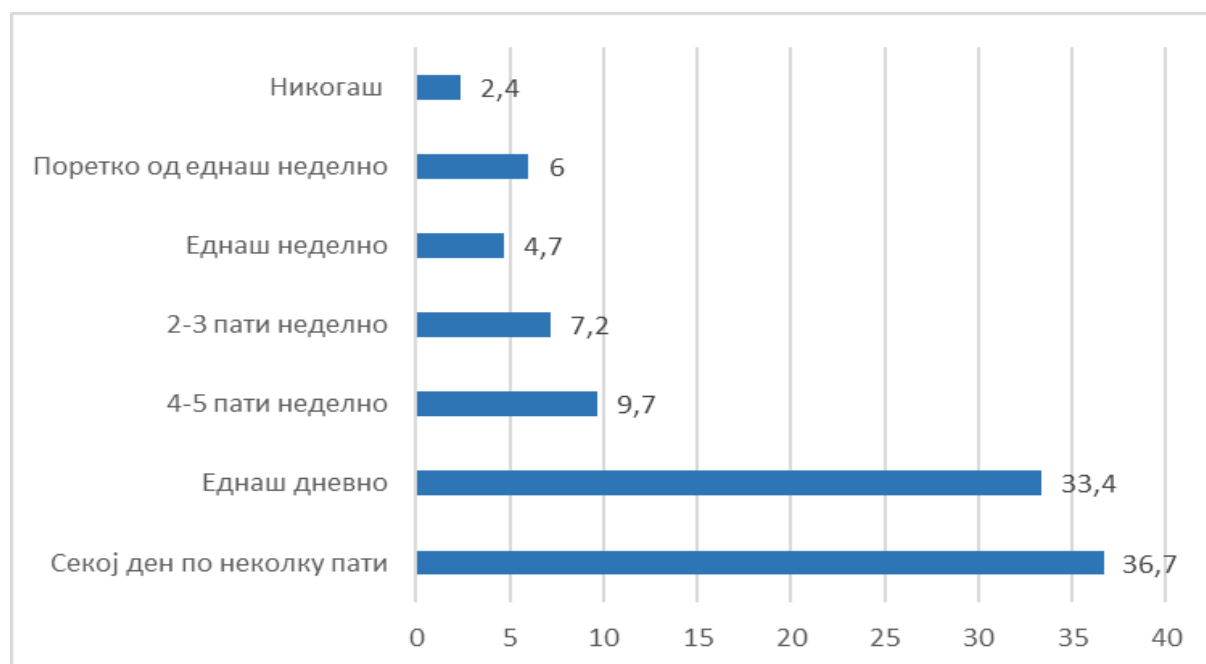
Возраста на испитаниците влијаела на одговорите на ова прашање односно изјавите дека менталното здравје се влошило растат со годините од 20,7% кај оние меѓу 18 и 29 години до 34,1% кај оние над 65 години. Во однос на работниот статус, ангажираните во домашни задачи (46,7%), и земјоделците (31,1%) сметаат дека нивното севкупно ментално здравје е влошено, додека пак 31,0% од самовработените сметаат дека нивното севкупно ментално здравје е подобро.

8. Медиуми

Граѓаните ги црпат информациите и сознанијата за коронавирусот главно од медиумите. Тие добиваат информации за актуелните бројки на заразени, тестирани, починати, за состојбите во ковид центрите, за разните мерки на Владата, итн. Покрај медиумите, на сликата за состојбата што ја имаат граѓаните влијаат и разговорите со пријателите и блиските и личните искуства. Во овој дел се обработени прашања за честотата на следењето новости за пандемијата преку медиумите, но и за тоа колку тие информации придонесуваат за градење на јасна слика за пандемијата.

Граѓаните прилично често ги следат новостите во однос на пандемијата и ширењето на вирусот, што се забележува и од резултатите во графикон 47. Големо мнозинство (70,1%) од нив следат новости еднаш (33,4%) или неколку пати во денот (36,7%).

Графикон 46. Честота на следење новости за пандемијата (%)

Овој процент е намален во споредба со состојбата прикажана со истражувањето¹⁷ во мај кога дури 81,6% од испитаниците следеле новости еднаш или повеќе пати дневно. Исто како и во мај¹⁸, се уште возраста на испитаниците има влијание врз одговорите на ова прашање. Па така, процентот на испитаници кои ги следат новостите за пандемија по неколку пати во денот е највисок кај оние на возраст над 65 години (64,9%), а најнизок кај оние на возраст од 18 до 29 години (19,7%).

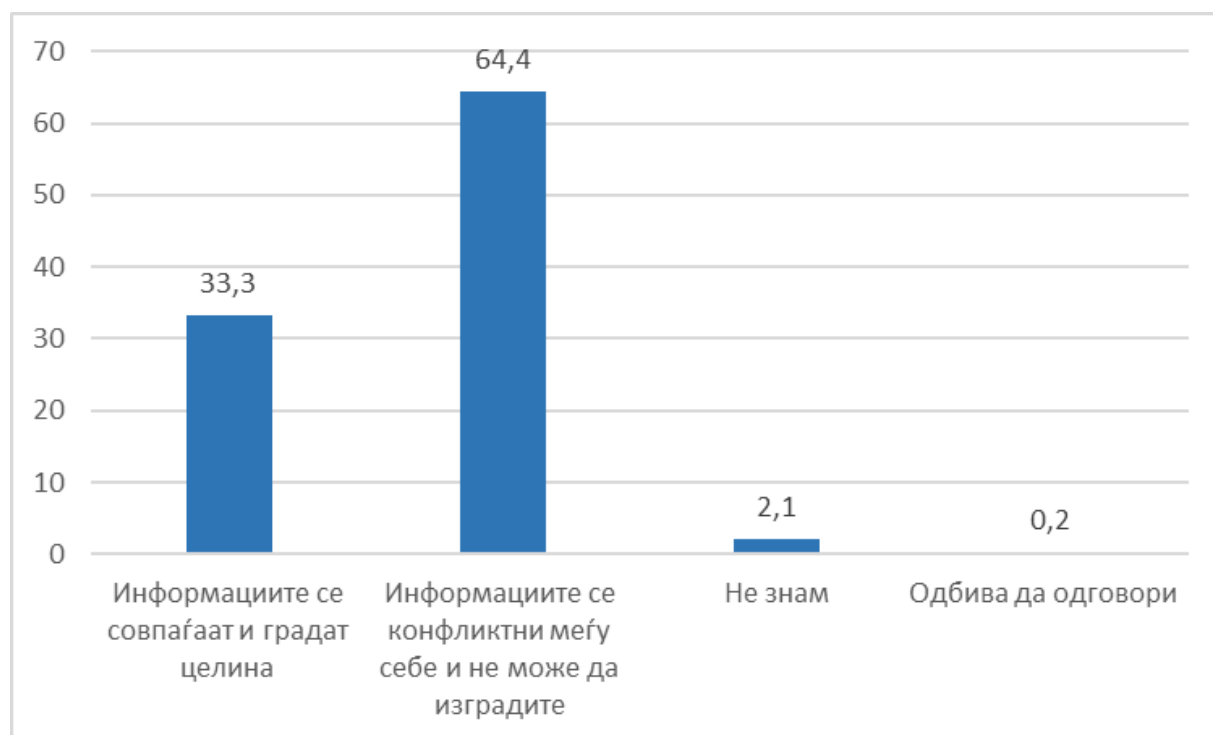
Испитаниците беа запрашани кога размислуваат за сите информации за вирусот кои ги добиваат од различни медиуми и луѓе дали тие се совпаѓаат и градат целина или се конфликтни меѓу себе и не може да изградат јасна слика за вирусот. Мнозинство од нив (64,4%) сметаат дека информациите се конфликтни и не даваат јасна и целосна слика за вирусот. Овој процент е зголемен во споредба со состојбата во мај¹⁹ кога 47,8% од испитаниците го дале истиот одговор на ова прашање. Има мало намалување на процентот на испитаници кои сметаат дека информациите се конзистентни и градат целина (36,5% во мај и 33,3% сега).

¹⁷ IBID

¹⁸ IBID

¹⁹ IBID

Графикон 47. Конзистентни или конфликти информации за вирусот (%)

Возраста на испитаниците не влијае врз ставот дека информациите се конфликтни и конфузни, односно 62,2% од испитаниците на возраст од 18 до 29 години и 63% од испитаници на возраст над 65 години го делат истиот став.

Сепак има разлика во однос на етничката припадност, односно поголем процент од етничките Македонци (71,5%) сметаат дека информациите за вирусот кои ги добиваат од различни медиуми и луѓе се конфликтни меѓу себе во споредба со етничките Албанци (45%).

Голема разлика во мислењето има и доколку ја земеме партиската ориентација, каде што 90,4% од симпатизерите на ВМРО ДПМНЕ се изјасниле дека информациите се конфликтни во споредба со 48,6% од симпатизерите на СДСМ.

9. ПРИЛОГ 1. ПРАШАЛНИК

Перцепција за закана

1. Размислувајќи за моменталната состојба во светот и земјата во однос на корона вирусот кој предизвикува Ковид19, колку би кажале дека сте загрижен:
 1. Целосно загрижен
 2. Донекаде загрижен
 3. Донекаде незагрижен
 4. Воопшто незагрижен
 5. Не знам/Одбива да одговори

2. Размислувајќи за проблемите со кои земјава се соочува поради пандемијата дали сметате дека:
 1. Најлошото допрва ќе дојде
 2. Најлошото е зад нас
 3. Не знам
 4. Одбива да одговори

3. Според Вас, кризата од пандемијата во Македонија е:
 1. Целосно под контрола
 2. Главно под контрола
 3. Донекаде под контрола
 4. Воопшто не е под контрола
 5. Не знам
 6. Одбива да одговори

4. Од она што до сега го знаете и сте го чуле или виделе, дали сметате дека корона вирусот е:
 1. Намерно пуштен од лабораторија
 2. Случајно излезен од лабораторија
 3. Природно појавен
 4. Вирусот не ни постои
 5. Е поврзан со воспоставување на 5Г мрежи во светот
 6. Не знам
 7. Одбива да одговори

5. Дали вие лично познавате некој кој бил во болница или починал од Ковид19?
 1. Да
 2. Не
 3. Одбива да одговори

6. Дали Вие лично во изминатава година дена бевте заразен со корона вирусот?
 1. Да
 2. Не → Прашај П7
 3. Одбива да одговори

7. Колку сте загрижен дека Вие лично ќе се заразите со корона вирусот и ќе треба да бидете лечен во болница?
 1. Многу загрижен
 2. Донекаде загрижен
 3. Донекаде незагрижен
 4. Воопшто незагрижен

5. Не знам

8. Колку сте загрижен дека можеби без да знаете дека го имате, го ширите вирусот Ковид19?
 1. Многу загрижен
 2. Донекаде загрижен
 3. Донекаде незагрижен
 4. Воопшто незагрижен
 5. Не знам

9. Колку брзо по вакцинацијата планирате да се вратите на пре-пандемските активности (патувања, јадење во ресторани, кафани, посета на театар и сл.)?
 1. Веќе се вратив на повеќето активности
 2. Веднаш по вакцинација
 3. Откако повеќето луѓе ќе бидат вакцинирани
 4. Откако официјалните лица ќе кажат дека е безбедно
 5. Нема да се вакцинирам
 6. Не знам
 7. Одбива да одговори

10. Во моменталната состојба со корона вирусот дали се чувствувате комфорен или не да:
 1. Одите во продавници/маркети
 2. Посетувате пријатели или роднини во домашни услови
 3. Да јадете во ресторани во затворено
 4. Да посетувате спортски или културни настани во затворено
 5. Да посетите забава со полно луѓе

10. ПРИЛОГ 2. СТРУКТУРА НА ПРИМЕРОКОТ

Пол	%
Маж	49,7
Жена	50,3
Возраст	%
Од 18 до 29 години	19,2
Од 30 до 39 години	20,3
Од 40 до 49 години	20,2
Од 50 до 65 години	19,1
Над 66 години	21,0
Етничка припадност	%
Македонска	68,6
Албанска	24,8
Турска	2,4
Ромска	2,2
Српска	1,1
Босанска	0,4
Влашка	0,2
Друго	0,3
Место на живеење	%
Село	39,6
Град	60,4
Регион	%
Вардарски	7,3
Источен	9,0
Југоисточен	9,1
Југозападен	10,0
Пелагониски	11,0
Полошки	16,0
Североисточен	8,0
Скопски	29,8
Образование	%
Незавршено основно	2,1
Основно	14,9
Средно	59,6
Вишо	4,4
Високо	17,6
Постдипломски студии	1,4

Работен статус	%
Вработен во јавна институција	16,5
Вработен во приватна институција	25,2
Вработен во граѓанска организација	1,3
Самовработен	2,9
Земјоделец	3,7
Невработен	18,1
Студент	7,6
Ангажиран во домашни задачи	4,5
Пензионер	20,2

11. ПРОФИЛ НА ИЗДАВАЧОТ

Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) веќе 27 години е значаен актер на граѓанското општество во Македонија и во регионот, заснован на вредности и интереси и нивно застапување и влијание врз општеството.

Визијата на МЦМС е мир, хармонија и просперитет на луѓето во Македонија, на Балканот и глобално. МЦМС ја дефинира својата мисија да предводи промени со нови и алтернативни решенија на општествените проблеми.

МЦМС дејствува во секторите на: развој на граѓанското општество, добро владеење (антикорупција), социјална инклузија (вработување, образование, дијалог и културна различност), евроинтеграции и подготвеност за миграциски ризици.

Од 1993 г. МЦМС спроведе околу 1,680 проекти со вкупен буџет од над 63.5 милиони евра.